

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKKEK FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

egyesületi titkár.

1909. év, augusztus 15.

XVI. FÜZET.

XLVIII-ik évfolyam

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ára egy évre azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egyesület azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évi díj fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek tára stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) és az időközönként a laphoz fűzött, műnyomópapíron készült képek az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám

(Telefon: 37—22)

A lapnak legkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio” teendő

“Patria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. nyomása. Budapest, Üllői-ut 25.

Munkatársaink tájékozásául!

Az „Erdészeti Lapok” közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló vonatkozó bármintemű tudósításokat, valamint felvesszük az erdészetet közelről érdeklő s azzal mintegy rokoni kötelekben lévő vadászati ügyeket is.

Írói tiszteletdíj: Egy nyomtatott ivnyi eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel 40–48 K, ha az átdolgozást igényel, avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 24–40 K, oly fordításért, mely átdolgozást igényel, 16–24 K.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség az év végével küldi meg, kívánatra azonban előbb is.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes félvekre s ilyeneken is csak az egyik oldalra, törött alakban írják. A cikkekhez tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg kétszer olyan nagyságban kell készíteni, mint a milyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvéteni kívánja. Ugyanílyan mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlényomatokat* is készített a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) 30 példány után 16 oldalas ivenként 7 K, 50 példány után 8, 100 példány után 10 K.

Borítékkal ellátva, a különlényomatok előállítására 30 példánynál 3 K 60 fill., 50 példánynál 4 K-val, 100 példánynál 5 K-val többbe kerül.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetvén meg *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) a következő művek rendelhetők meg:

ERDÉSZETI LAPOK. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkeszti *Bund Károly*. Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.

AZ ERDŐ. Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti és vadászati altisztek részére. Szerkesztik *Sugár Károly* és *Balogh Ernő* m. kir. főerdőmérnökök. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Ára 1 évre 4 K.

AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1909. ÉVI (28.) EVFOLYAMA. Teljesen elfogyott.

AZ ERDŐÖR vagy AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBEN ÉS FELELETEKBEN. Irta: *Bedő Albert*. VIII. kiadás, 1902. Ára 6 K. 6 kor. 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.

AZ ERDŐRENDEZESTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: bölcsészai *Belházy Emil*. Ára tagoknak 6 K, nem tagoknak 10 K.

ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: *Fekete Lajos* és *Mágócsi-Dietz Sándor*. I. kötet Általános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 18 K.

A TÖLGY ÉS TENYÉSZTÉSE. Irta: *Fekete Lajos*. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 4 K, másoknak 6 K. Kapható a szerzőnél is *Selmeczbányán*.

1909. AUGUSZTUS 15.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

XLVIII. ÉVF.

KÖZLÖNYE

16. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árt járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz., II. em.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közölhetnek.

(Telefon: 37—22.)

Mezőgazdasági használatra kevésbé alkalmas területek beerdősítése.

Ismerteti *Zivuska Jenő.*

A szász királyi belügyminiszterium az 1907. év folyamán pályadíjat tűzött ki e fejezet czimében megjelölt népszerű munkára. A díj nyertese Möller dr. szász erdőtiszt lett, aki a mezőgazdaságra nyereségesen nem alkalmazható területek befásításáról főként az erdőértékszámítás és az erdészeti politika szempontjából értekezik, de emellett az erdőtenyésztés feladatait, valamint a kérdés közigazgatási, szociális és törvényhozási vonatkozásait is érinti.¹⁾ A művecske, amint említettük, a nép számára készült; hangjában, példáiban, szóval egész szellemi színvonalában olyan, hogy azt a kisbirtokos, az iskolázott parasztgazda is megértheti. Ha ezt a munkát mégis egész terjedelmében és alaposabban

¹⁾ Die Aufforstung landwirtschaftlich minderwertigen Bodens. Von dr. K. J. Möller, königl. Forstassessor in Schandau. Berlin. Verlag von Julius Springer. 1908.

ismertetjük, nem azért teszszük, hogy a bentfoglaltakkal a szakembert tanítsuk, hanem hogy egy derék külföldi példát mutassunk a szóbanforgó kérdés rendszeres tárgyalására. A mezőgazdaságilag vagy más művelési ágra jól-rosszul használható terület államunkban is bőven található, beerdősítésük nálunk is alkalmi feladattá lehet. Bekövetkezhetik nálunk is annak a szüksége, hogy a földművelő népet a mezőgazdasági és az erdőtalajjövedelem viszonylatáról felvilágosítsuk. Ha ebben az esetben egy célszerű minta áll rendelkezésre és e mintát az ismertetendő munkában adjuk, úgy hiszszük, hogy nem értéktelen fejezettel gyarapított erdészeti irodalmunkat.

A kifejezés, hogy „mezőgazdaságra kevésbé alkalmas“, nagyon relativ fogalmat jelöl és szabatosabb meghatározást igényel. Möller minden más szempont félretételével a mennyiségtani mértéket veszi alapul és azt mondja, hogy a mezőgazdasági földek beerdősítése akkor ajánlható, ha a talaj és az üzemtőke éppen annyi, vagy nagyobb kamatot hoz, mint mezőgazdasági használat mellett. Természetesen felteszszük, miszerint a talajhasználatnak semmi más neme nagyobb jövedelemmel nem kecsegtet. Ilyenek volnának például az állattenyésztés, tőgazdaság, a területnek építkezési célra való átengedése, a talajalkatrészek (agyag, kő, homok, tőzeg stb.) kihasználása.

Ha a mezőgazda az ő kedvezőtlen fekvésű, gyatrább földjének talajjövdelmét a vételár és a bérösszeg egybevetéséből megállapította s az után tudakozódnék, hogy mennyi lenne a földből az erdőgazdasági talajjövedelem, csak pontos számítás után adhatnánk neki feleletet, amennyiben három eset lehetséges:

1. Az erdőgazdasági talajjövedelem kisebb a mezőgazdaságinál.

2. Körülbelül egyenlő vele. Vagy meghaladja kevésse, vagy valamivel mögötte marad.

3. Nagyobb, mint a mezőgazdasági talajjövedelem. Möller e három esetet behatóan tárgyalja, de négy-öt pontban előbb a talajjövedelemről, annak gyakorlati számítgatásáról, viszonyításairól stb. emlékezik meg, amint alább látni fogjuk.

Az erdőgazdasági talajjövedelem.

1. Az erdőgazdasági talajjövedelemről általában.

Ami a talajjövedelemet illeti, ne kápráztassa el magát a mezőgazda előnyös faeladások eredményeivel s ne higgye, hogy az erdő talán aranybánya. Fával birni és fát nevelni, két egészen különböző dolog. Általában kimondhatjuk, hogy az erdő talajjövedelem $3\frac{1}{2}$ százalékon ritkán emelkedik felül, de sokszor még ennél is alacsonyabb. Szászország államerdeinél az érték- és jövedelmi számításoknak alapjául 3 % kamatot vesznek s nagy átlagban tényleg ennyit nyújthat az állami erdőgazdaság. Magánbirtokos hasonló körülmények közt valamivel nagyobb jövedelemre számíthat. Az erdőrendezéstan legkiválóbb képviselői, egy Judeich, egy Pressler állapíták meg e határokat s míg az utóbbi a magán-erdőkre nézve a $3\frac{1}{2}$ %-ot még lehető kamatlábnak veszi, addig Endres tanár „Forstpolitik“ című művében (90. old.) azt mondja, hogy az erdőgazdasági kamatláb 2—3 % közt ingadozik s aki e gazdaságot üzi, meg kell annyival elégednie.

Az erdőtőke kamatozását szemléltetheti a következő táblázat:

Erdőgazdálkodás:	1870	1875	1880	1885	1895	1900	1903
Antonsthal	2·19 ⁰ / ₀	3·74 ⁰ / ₀	3·55 ⁰ / ₀	3·74 ⁰ / ₀	3·19 ⁰ / ₀	4·13 ⁰ / ₀	3·33 ⁰ / ₀
Okrilla	2·97 ⁰ / ₀	3·22 ⁰ / ₀	2·41 ⁰ / ₀	1·82 ⁰ / ₀	2·33 ⁰ / ₀	2·57 ⁰ / ₀	2·44 ⁰ / ₀
Weissig	2·46 ⁰ / ₀	1·52 ⁰ / ₀	1·42 ⁰ / ₀	0·94 ⁰ / ₀	0·48 ⁰ / ₀	1·18 ⁰ / ₀	0·96 ⁰ / ₀
Bad	—	—	0·90 ⁰ / ₀	—	—	0·69 ⁰ / ₀	—

Az erdőtőke, melynek kamatozását évenként puhatólják ki, időszakonként, a tízévenkénti üzemrevíziónál mindig újból állapítatik meg. Itt figyelembe kell venni a következőket: A talajtőkét, mint a talaj nyers értékét a várható jövedelem módszere szerint 3% fölvételével vesszük számításba. Az állománytőke számításánál hasonló kamatlábat vesszünk, amennyiben 40 évesnél fiatalabb állabokról van szó, míg az öregebbeket készletértékük szerint állítjuk be. A mellékhasználatok átlagos tiszta jövedelmét 3%-kal tőkésítjük s az eredményt a talajösszértékhez adjuk.

Ha tehát a 10 évi időközben, melyre az erdőtőke megállapítása érvényes, a vég- és előhasználati fatömegek után a bevétel jelentékenyen nem emelkedik, ha a tulajdonképeni erdőhasználatok (fű, széna, talajalkatrészek) tárgyának ára nem lesz nagyobb, ha a rendes üzemi és kezelési költségek nem csökkennek, úgy

nem is várható, hogy a legközelebbi 10 éven belül több jövedelmet huzzunk, mint amennyi 3% kamatlábnak megfelelő.

Ha tehát a mezőgazda, aki terméketlen földjét beerdősíteni szándékoznék, azt hallja, hogy az állami vagy ahhoz hasonló kezeléssü erdő az utolsó 30 év alatt átlag 1·8—2·4%-kal kamatozott, ne veszítse el kedvét az erdősítéstől, mert a kamatláb később biztosan emelkedni fog. De viszont ne ringassa magát képtelen ábrándokba, miszerint az erdő az itt jelzett mértéken felül gyümölcsöztetné tőkéjét és fáradozását.

2. Célsszerű e terméketlenebb területek mezőgazdasági talajjöveldelmét azok eladása által tiszta pénzze tenni, ahelyett hogy erdősitenénk?

Némelyik mezőgazda úgy okoskodhatik: hogyha a földjébe fektetett tőke csak 3½%-ot kamatozik, vagy talán még kevesebbet, akkor rá nézve célsszerűbb a földet eladni és árát a takarékpénztárba tenni. Talán többet is kaphat az eladásnál, mint amennyit birtoka tényleg megér. A vevőnek éppen szüksége lehet e darab földre, például azért, hogy a maga birtokát kikerekítse, vagy mert felnőtt gyermekei vagy ellátatlan hozzátartozói vannak, akiket a gazdaságban hasznosan tudna foglalkoztatni.

Ez az okoskodás ugyan nem rossz, de némi ellenvetést mégis telietünk ellene.

Mindenekelőtt vegyük figyelembe, hogy a készpénz hamarább kínálkozik elköltésre, különösen olyan kezekben, melyek nincsenek megszokva azt együtt tartani. A pénzt hamarább feléli az ember s inkább fordítja élvezetre, mint további tőkegyűjtésre. Azonkívül a gazdasági javak közt a földnek bizonyos kiváltságos helyzete van. Jövedelmező termőtalaj csak meghatározott kiterjedésben van a földkerekségen s azt növelni csakis a természetszabta mértékig lehet. Igaz ugyan, hogy Amerikában, de még kontinensünkön is, pl. Oroszországban még sok a ki nem használt termőföld s ha ez művelés alá kerül, akkor a mi mezőgazdaságunk is veszít értékéből s jövedelme kedvezőtlenül befolyásoltatik, de azt se feledjük, hogy a nemes érc termelése is nagyot emelkedett. Ennek következtében az ércpénz jövedelmezősége, t. i. a szokásos kamatláb értéke is egyre súlydtt s kedvező gazdasági viszonyok mellett jövőben

még mindig fog csökkenni. A mezőgazdák öregebbjei még saját tapasztalatukból tudhatják, hogy annak idején 5⁰/₀ még egyáltalán nem volt túl nagy kamat. S hol állunk manapság? Angliában, melynek kifejlődött közgazdasága a mi jövőnk képét mutatja, a 2—2¹/₂⁰/₀ a közönséges, sőt a legnagyobb kamatláb.

A második vagy még kisebb termőhelyi jóságú földek értéke bár csökkent, de a pénz értéke is súlyed feltartóztathatatlanul s talán még gyorsabban, mint a földé. Ebből a tényből, habár a jövő számtalan esélyeit az emberi szem nem láthatja, észszerűen az alábbi következtetésekre juthatunk:

1. Könnyen megeshetik, hogy a pénzérték csökkenése meglassítja, esetleg meg is szüntetheti a föld árának a hanyatlását.

2. Ha a régebben, pl. 40 év előtt vásárolt telek mezőgazdasági jövedelme apad s csak tőkeveszteséggel volna eladható, amennyiben forgalmi értéke a szokásos kamatlábbal tőkésített jövedelemnek felel meg, még egyáltalában nem következik, hogy ez a gazdasági helyzet örök és állandó marad. Akí abban a szerencsés helyzetben van, hogy várhat, talán még maga megérheti, vagy legalább gyermekei érhetik meg, miszerint a tőkeérték egyenlő jövedelmezőség mellett is a szokásos kamatláb hanyatlása következtében lassan emelkedni fog. Nem gondolkozik tehát rosszul, aki kérdéses földjét megtartja s csak azon igyekszik, hogy annak jövedelem csökkenését egyelőre más, pl. erdőgazdasági használattal megakadályozza.

3. A készpénz növekvő gyarapodásával a jómóduak száma is növekszik, akik vagyonuk egyrészét földbirtokba akarják fektetni, ha mindjárt az csak nagyon szerény kamatozással kecsegtet is. Tehát ez a jelenség is érv lehet az ingatlan gazdasági javak előnyére a pénzgazdasággal szemben.

3. Az erdőgazdasági talaj jövedelme, tekintettel a különféle fajokra és üzemalakokra.

Az erdőtalaj jövedelme nagyon különböző, körülbelől 1⁰/₀-kal kisebb vagy magasabb az átlagosnál a fajok szerint, melyet a kérdéses területen előnyösen termelhetnénk,

A lombfagazdaság által nyújtott talajjövedelemre ritka és csak meghatározott esetekben számíthatunk. Lombfát csak oly helyeken tenyészünk, ahol a talajviszonyok arra parancsolólag utasítanak, mint a folyók árterületén, bazaltos talajon, ahol az erdefenyő eltaplósodik, a lucz revesedésre hajló és végre oly kis felületeken, melyek éppen szűk határaik vagy alkalmatlan alakjuk miatt túlevelűek tenyésztésére nem valók.¹⁾ Nagy általánosságban azonban érvényes az a szabály, hogy sem a közép, sem a törpe mezőgazdasági birtokon nem ajánlatos a lombfaüzem. A lombfás közép- vagy szálerdő kezelése sokkal körülményesebb és több szakértelmet követel, mint a túlevelűeké, kivált ha utóbbiaknál tarvágást alkalmazunk. Azután azok nem is annyira kiadósak, mert tenyésztésük költséges, az egyes fáknak nagyobb távolságra kell állni, korai közteshasználatuk ritka, vágáskoruk magas. Persze a lombfás gazdaság is adhat szép jövedelmet, pl. az ártéri füzesé, de ezt, hogy üzni érdemes legyen, csak nagy arányokban lehet és kell üznünk. Ilyen szépen gyümölcsöző fűzfauzemet többek közt az alsó Rajnánál találhatunk. Az se kápráztassa el a mezőgazda szemét, hogy hiszen az állam is tenyésztí a lombfát. Természetesen tenyésztí. De nagyban. Így kifizetődik ez a gazdaság, de az államnak azonkívül is kötelessége, hogy a lombfaerdőket kipusztulni ne hagyja. Sok ipari, közegészségi, pénzügyi stb. érdek teszi indokolttá ezt az állami gondoskodást. A magánbirtokosnak azonban joga van arra, majdnem azt mondjuk, hogy kötelessége is, miszerint első szempontul a tartós és a lehető magas jövedelmezőséget vegye.

Sokkal kedvezőbb legtöbb esetben a közép- és törpebirtokokra nézve, ha rajta túlevelűeket tenyésztene. Ha tehát a talaj arra való, erdősítsünk lehetőleg erdei- és luczfenyővel. Mivel pedig luczfenyőüzem mellett, amint a második fejezetben közölt táblázat mutatja, ahol az antonstali gondnokság tiszta luczfenyves, az erdőtőke kamatozása a legnagyobb, következik, hogy alkalmas termőhelyen a lucznak kell előnyt adni az erdefenyővel szemben.

¹⁾ Egészen más a helyzet gyárak, ipartelepek közelében. Itt feltétlenül a lombfák tenyésztését ajánljuk, mert ezek sokkal jobban ellenállanak a gyárfüst ártó befolyásának, mint a fenyőfélék.

4. Az erdei és a mezőgazdasági talajjövedelem összehasonlítása és ez összehasonlításból vonható következtetések.

Ha e két gazdaság által nyújtott talajjövedelem összehasonlítjuk, három alább tárgyalandó esettel szükséges foglalkoznunk.

I. eset. A várható erdei talajjövedelem alacsonyabb, mint a használt terület mezőgazdasági talajjövedelemé.

Ez esetben világos a helyzet s mást az nem javal, minthogy a földhasználat jelenlegi módjánál kell továbbra is megmaradni. Természetesen nincs kizárva, hogy a művelésmód gazdaságos voltának és esetleges változtatásának céljából időnként a talajjövedelemet akár számításokkal, akár gyakorlatilag — pl. a bérájánlatok alapján — felülvizsgáljuk. Mert a mezőgazdaság pillanatnyi magasabb jövedelme nem ered mindig a talaj gazdasági jóságából. Számos más körülmény közrejátszhatik itt. Például csapadékszegény időben, mint amilyenek az 1893. és 1904. évek voltak, nedves völgyekben vagy éjszaki hegyoldalakon bő termés lehetett, holott más időjárás mellett ezek a helyek nagyon terméketlenek. Hasonló jelenséggel állunk szemben száraz homoktalajon, ha a tenyészeti időszakban dús a csapadék. Így a munkaerő időnkénti olcsósága is fokozhatja a jövedelemet. Gazdasági válságok beköszöntésével, ha egyes iparágak különösen a női munkást foglalkoztató üzemek megszűnnek, a munkabér az őstermelés javára kedvezően fog alakulni. Az is előfordulhat, hogy a mezőgazda azért húz földje után magasabb kamatot, mert annak tőkéjét trágyázás által növelte.

Szóval a ma talált eredmény rövid néhány éven belül megváltozhatik s így a koronkénti felülvizsgálat nemcsak az egész birtokra, hanem annak egyes részeire nézve is ajánlatos.

II. eset. Az erdőgazdasági talajjövedelem megközelíti a kérdéses talaj mezőgazdasági jövedelmét.

Ebben az esetben a mezőgazda két kérdésre várhat feleletet. Ugymint:

1. az alacsonyabb mezőgazdasági talajjövedelem nem volna-e fokozható s ha nem

2. mutat-e fel az erdőgazdaság a mezőgazdasággal szemben oly sajátságokat, melyek általában vagy éppen az adott esetben a beerdősítést indokoltá teszik vagy ellenkezőleg olyanokat, melyek a kisbirtokosnak az erdőüzemtől elvehetnék a kedvét?

Ad 1. E kérdésre röviden válaszolhatunk, illetőleg egyszerűen kitérünk előle, mert nem esik tárgyalásunk körébe. Hallgatólagos feltevésünk az, miszerint a mezőgazdaság a legészszzerűbb kezelés mellett sem képes magasabb jövedelemre szert tenni. Ha ez a körülmény fenn nem forog, úgy a beerdősítés ajánlása tárgytalanná válik.

Ad 2. A szóbanforgó gazdasági ágak között jellemző különbségek vannak s ezek felől az erdősíteni szándékozó mezőgazda

a) általánosságban erdészeti tankönyvekből, kivált az erdészeti politikából nyerhet tájékozást. Ha ilyenek nem állának rendelkezésre, úgy kivonatosan az alábbi fejtegetések során adunk némi képet az erdészet sajátosságairól, illetőleg a két művelési ág között fenforgó különbségekről.

a) 1. Az erdészet a mezőgazdasággal szemben munkaextenzivebb, de tőkeintenzivebb. Az erdőgazdaságilag megművelt terület sokkal kevesebb kézimunkát követel, mint az ugyanakkora mezőgazdasági különben hasonló viszonyok közt. Szokásos számítás szerint évenként 50—70 hektárnyi erdő foglalkoztathat állandóan egy munkást, míg a mezőgazdaságnál 2—5 hektárra kell egy-egy munkásnak jutni. Az erdei munkának az is előnye, hogy az ültetést kivéve koránt sincs annyira időhöz kötve, mint a mezei. Munkáltatás tekintetében sokkal nagyobb tere nyílik a gazda elhatározásának, miért is a munkaadók időnkinti nagy versenye, ami a mezei munkabért annyira felveri, vele szemben nem éreztetheti nyomasztó hatását.

De a termelési tényezők egyikének, nevezetesen a munkának kedvezőbb kihasználásával szemben az erdőtőkének olyan tulajdonságai vannak, melyek hátrányok gyanánt érezhetők. Az erdészet ugyanis, mint említettük, a mezőgazdaságnál tőkeintenzivebb, azaz nagy fakészlet-tőkével dolgozik, mely is a szabályosan beültetett, tartósan kezelt erdőkben a talajtőkéhez úgy viszonylik, mint 5 az 1-hez, sőt mint 6 az 1-hez. A talaj beerdősítése és a kihasználás közt hosszú idő telik el; sokszor több évtized, mint ahány hónap a mezei vetés és aratás közt. Szerencsés pénzügyi helyzet és bizonyos jellemszilárdság szükséges ahhoz, hogy a birtokos a vágásérettség idejét bevárja, hogy a már hasznosítható,

de még pénzügyileg nem vágásra érett állabokat pillanatnyi pénz-zavarában meg ne bontsa.

α) 2. Itt még mást is figyelembe kell vennünk. Ha a mezőgazda pénzzavarba jön, úgy kölcsönt vesz fel s birtokát részben vagy egészben a követelés biztosítékául zálogba teszi. Másként áll a dolog az erdővel. Ha a mezőgazdának van ezer koronát érő rétje, melyet alagsövezés által becsértékére 400 K-val emelt, úgy arra 1400 K kölcsönt kaphat. Ámde ha 1000 koronát érő erdőterülete van, melyet 20 évvel ezelőtt felujított, mely tehát a tenyésztési költségek kamataival és az erdőtőke növedékének megfelelő kamatokkal — csak 3% mellett — máig 1930 K értékűvé lett, erre a területre csak ritka esetben és nehéz feltételek mellett kaphat többet, mint amennyit a pusztta talajra kapott volna. Ugyanis az éretlen állab levágása idejéig sok minden eshetőségnek van kitéve és pedig nemcsak a természeti erők részéről, hanem a birtokos tulkapásai miatt is. Tehát a beerdősített területre kölcsönt venni, mely valódi értékének megfelel, nagyon nehéz.

α) 3. A mondottakban futólag érintettük, hogy a faállomány sokféle csapásnak és az emberi gyarlóság következményeinek lehet kitéve. Ha mindjárt a mezőgazdaságot is fenyegeti sok, az állat és növényvilágból származó veszély, mégis e tekintetben előnyösebb a helyzete, mint az erdészetnek, mert amíg a mezőn csak egy év fáradsága és tőkéje mehet veszendőbe, az erdőben hosszú évek során felgyülemlett fakészlet-tőke. Ehhez járul még, hogy a különleges károk, mint a szél, tűz, a jég- és hőtörés is pusztítják és pedig szakadatlanul, tehát olyan időszakban is, mikor a mezőgazdasági terményt már elraktározták vagy piacra vitték. Gomba- és rovarkárok növekvő állabokban sokáig észre sem vehetők vagy csak a szakember venné őket észre s ellenük a növényfaj változtatásával, mint a mezőgazdaságban, máról holnapra nem védekezhetünk.

Továbbá az is megfontolandó, hogy a mezőgazdaságot számos elemi csapás, mint pl. a jégeső, tűz- és vízkár ellen biztosítani lehet, míg az erdőbiztosítás nem szokásos vagy legalább is nagyon kezdetleges ügylet. Néhány év előtt ugyan egy-két német társaság tüzesetek ellen erdőt is biztosított, de ez csak kísérlet

számba történt. Végre az emberek részéről követett kihágásokkal szemben is sokkal kedvezőbb helyzetben van a mezei, mint az erdőgazdaság. A nép jogérzéke még manapság is különbséget tesz a két művelési ág közt oly értelemben, hogy az erdőt rongálni vagy bitorolni nem szabad ugyan, de nem vétek. A népnek e jogi felfogása különben történelmi előzményekből fejlődött s éppen azért nehéz azt módosítani, vagy kiküszöbölni. Tény az, hogy a mezei terményekkel szemben az erdő sok helyen valami közös jónak tekintetik s sajnos, hogy a rongáló, pusztító kihágásoknak az év minden szakában ki van téve. Az erdőkárok pedig nemcsak azért okoznak gazdasági hátrányt, mert az eltulajdonított termék a tulajdonosra értékvesztést jelent, hanem azért is, mivel a gazdát az erdőtől lassanként elidegenítik.

α) 4. Az erdőgazdaság bizonyos szakismeretet tételez fel, mely még a legkisebb üzemnél sem nélkülözhető, ha azt észszerűen akarjuk használni, kezelni. Aki pedig a saját tapasztalataiból akarja megszerezni a szükséges tudnivalókat, nagyon magas tandíjat fizethet, mert az elkövetett hibát az erdőnél jóvátenni nem lehet. A mezőgazda ellenben már egy év balfogásaiból is hasznos következtetést vonhat a jövőre nézve.

A felsorolt *általános* szempontokon kívül az erdősiteni szándékozó gazdának

β) a két művelési ág *különleges* viszonylatairól is tudomást kell szereznie. Hogy előnyös-e vagy hátrányos az ő földjének beerdősítése, arra nézve csak úgy felelhetünk, ha előbb meghatározzuk, hogy mit jelentenek a mezőgazdaságilag használt területre nézve „a kevésbé alkalmas” és a „kedvezőtlen fekvésű” kifejezések.

β) 1. Mezőgazdaságra akkor kevésbé alkalmas valamely terület, ha az az üzemi költségekhez képest keveset terem. A terméketlenség okát legtöbb esetben a talaj vegytani és fizikai összetételében, minőségében kereshetjük. Azt a talajt, mely a növénytermelésre vegytani alkatánál fogva nem igen való, amennyiben a lényeges növénytápszereket elégtelen mennyiségben vagy alkalmatlan összeköttetésben tartalmazza, *szegény* talajnak nevezzük. Az ilyen szegény talajon legalább elméletileg trágyázás által segíthetnénk, hogy ez a hiányzó anyagot pótolja vagy a növénygyökérnek emészthetetlen tápanyagokat közömbösítse.

Természetesen számba kell vennünk, miszerint az ilyen szegény talajon a munka és a tőkeberuházás csökkenő termelőképességének törvénye — amint Brentano Agrárpolitikájában kimutatta — fokozottabb mértékben jelentkezik. Ez röviden a következőképp áll: ámbár adott területen a föld termelőképessége bizonyos határok közt mozog, mégis nagyobb munka- és tőkebefektetéssel abból magasabb nyers jövedelmet, bizonyos mértékig gyakran magasabb tiszta jövedelmet is huzhatunk. De mielőtt a nyers jövedelem fokozásának határát elértük volna, sokkal korábban egy másik határt érintünk, melyen túl a tőke és a munka többlete ugyan még mindig fokozódó, azonban e túlbefektetéshez viszonyítva állandóan csökkenő jövedelmet nyújt. E törvény alól vannak azonban kivételek. Egyik kivétel az, hogy a jövedelem fokozásának említett közelebbi határát kitolhatjuk azáltal, ha a kérdéses talajt más termékek tenyésztésére használjuk.

Ilyen eset volna, ha a mezőgazdaságról erdőgazdaságra térnénk át.

Hogy a mezőgazdaságra alkalmatlanabb területen erdei növényeket előnyösen tenyészthetünk, nem csudálatos dolog. Mert a fák egész életükben átlag kisebb s bizonyos hamualkatrészek tekintetében másként alakuló igényekkel lépnek fel, mint a legtöbb mezőgazdasági növény. Nem kell nekik például drága trágyaszerek alakjában nyújtott annyi foszfor és nitrogén.

A fáknál, amennyiben gyökérzetük mélyebbre hatol s öregebb korukban a tű-, lomb- és ághullással maguk készítik a trágyát, nem annyira a talaj vegyi összetétele fontos, mint inkább a talaj mélysége és nedvessége. Ahol e két utóbbi feltétel megvan, a szerény erdeifenyő például még szegényes homoktalajon is számottevő növekvést mutat. Beerdotsításra olyan területek is alkalmasak, melyeken a vízáradás a mezőgazdasági használatot lehetetlenné teszi. Ahol az alagsövezés nem volna gazdaságos s a vízbőséggel erős fagyok együtt nem jelentkeznének, égert, kőrist, kevésbbé nedves helyeken tisztán vagy elegyesen luczot tenyészthetünk.

Különös előnye az erdőgazdaságnak, miszerint a kihasználás nincs egyetlen időponthoz kötve, hanem azt télire halaszthatjuk. Igás járművel még fagy idején is járhatunk az erdőre s annak teherviselő képességét teljesen kihasználhatjuk.

Előnyös az erdősítés láptalajon is. Ha ezt rétnak használjuk, bázikus ásványfölddel kell alaposan felkevernünk, mert másként megsavanyodnék, azonkívül a fű nehezen szárad a nedves felső rétegen, kifuvározása a puha földön bajjal jár.

Azonban nem mindig a talaj vegytani vagy fizikai tulajdonságaiban rejlik annak a mezőgazdaságra való alkalmatlansága. Gyakran a megművelés nehézsége is akadályul szolgálhat. Gondoljunk csak köves, kőfolyásos helyekre. Itt a szántás nagyon bajos, a kövek elhordása pedig sok időbe, drága munkába kerülne. Az eső által kimosott kövek aratáskor a kasza élet elcsorbitják, a vágást megnehezítik. Ilyen területeken hát összehasonlíthatatlanul kényelmesebb, kedvesebb üzem az erdőgazdaság. A fatenyésztésnél csak pásztárásként s nem oly mélyen, alaposan kell a talajt megművelni; a kimosott kövek helyükön maradhatnak, mert a fák szükségkép nem állanak oly sűrűn egymás mellett, mint a gabona s végül, ami a földolog, a terület megművelése nem évenként, hanem nagy időközökben ismétlődik. Lehet ugyan, hogy az ilyen köves területek talajjövödelme nagyon alacsony lesz, de a kis jövedelem is jobb, mint semmi jövedelem.

β) 2. A mezőgazdaságilag használt terület, amint említettük, kedvezőtlenül is fekehtik. Itt két eset jöhet tekintetbe. A kérdéses terület csak viszonylagosan, bizonyos központ tekintetéből lehet kedvezőtlen fekvésű vagy pedig absolute, azaz minden mezőgazdasági használatra nézve. Az első esettel röviden végezhetünk, amennyiben e hibát egyszerű gazdasági művelettel, pl. eladás, csere kiküszöbölhetjük. Az ilyen relative alkalmatlan fekvés vagy abban áll, hogy a kérdéses föld nagy vízszintes távolságban van a gazdasági központtól, vagy pedig függélyes irányban esik ettől messze. Első esetben a munkaidő jókora részét fogjuk elveszteni, amennyiben a munkahelyig hosszú utat kell oda s vissza megtenni. Minél kisebb a félreeső terület, annál érezhetőbb a munkaveszteség által okozott kár. A nagy távolság miatt a lassu, de előnyösebb ökörigáról le kell mondanunk s ahelyett lovakat kell alkalmaznunk.

Ilyen körülmények közt az erdőgazdaság, mint a talajhasználat munkakímélőbb neme határozottan ajánlható. Nagyobb jövedelmet biztosít földünk után, mint a mezőgazdasági művelés. Magán-

és közgazdasági szempontból azért csak sajnálhatjuk, ha a földműves a hagyományokhoz görcsösen ragaszkodva nem bírja magát a művelés más ágára elhatározni s annál elismerésre méltóbb eljárás az, mikor az állam nemcsak a jövedelem fokozása, hanem példaadás szempontjából a rosszfekvésű, rosszul kezelt területeket megveszi és beerdősítetteti. A szász erdőkincstárt ez a helyes szempont vezérelte, midőn az utóbbi évtizedekben egyes kerületek, névszerint Ölsnitz, Plauen, Freiberg és Marienberg elpusztult fenyéreit összevásárolta és utólagos beerdősítések által jövedelmezőbbké tette.

Hasonló kedvezőtlen helyzettel állunk szemben, ha a mezőgazdasági föld sokkal magasabban fekszik, mint a gazdálkodás központja. Itt a nehéz fuvarokkal, mint az istálló- és műtrágya, trágyalé, hegynek kell mennünk, míg a szénával vagy más száraz takarmánnyal terhelt könnyebb fuvar a hegyről ereszkedik lefelé. Mindenesetre kényelmesebb és gazdaságosabb is volna az erő kihasználása, ha azt megfordított tényezőkkel vehetnők igénybe. E kedvezést nyújtja az erdő. A tenyésztéshez szükséges csemetét, ha ugyan már a helyszínén nem neveltük, könnyű szerrel szállíthatjuk oda, míg annak idején a kitermelt fával megrakodott fuvarok, tehát a súlyosabb anyagok a hegyről fognak lehozni. Mivel pedig az erdészetenél csak nagy időközökben vétetik az ut erősebben igénybe, annak építési és fentartási költsége is jelentékenyen kisebb lesz.

Egyes területek abszolút alkalmatlanságát nagyobbára az éghajlati viszonyok okozzák. Különösen hegyvidéken találunk olyan helyeket, ahol a zord időjárás miatt a vetés nehezen érik s ha megért is, korai fagyok, havazások miatt bajos azt betakarni. Itt a mezőgazdaság már időszerűtlen valami. Talán régebben, mikor a közlekedési hálózat fejletlen volt, mikor a nehezen megközelíthető hegyvidéki gazdaság egy csaknem önmagában zárt egészet alkotott, mikor a nép tekintet nélkül a jövedelmezőségre, a maga szűkebb hazájában kényszerült a kenyeret és a takarmányt termelni, ekkor még volt értelme a mezőgazdasági konzervativizmusnak, de manapság már a gazdálkodás olyan formáira kell áttérnünk, melyek nem az önszükséglet kielégítését czélozzák, hanem a legjövedelmezőbb ter-

mékek szolgáltatását teszik lehetővé. A fás növények még aránylag zord helyeken is az utóbbiak alá tartoznak. A szász Érc-hegység gerinczein diszló luczfenyvesek bizonynyal nagyobb jövedelemmel kecsegtetnek, mint az ő védnökségük alatt nyomorúságosan tengődő néhány darab szántóföld.

Oly területeket is kedvezőtleneknek kell mondanunk, melyek északi lejtőkön fekszenek. A mezei vetés rövid élettartama alatt bizonyos mennyiségű meleget és napfényt kíván, melyek nélkül még különben kedvező körülmények közt is elcsenevészedik. Másként áll a dolog a fás növényekkel. Ha a fény szerető tölgytől, vörösfenyőtől, nyírfától tekintünk, állithatjuk, miszerint a fák éppen az olyan helyeken tenyésznek a legvidorabban, ahol a fény és a meleg mérsékelt s a talaj nincs kiszáradva. A jegenyefenyő, de különösen a lucz- sőt az erdeifenyő is a legszebb növekvést mutatják az északi és északnyugati hegyoldalakon.

Azok a rétek és szántók is szűköt látnak hőben, fényben, amelyek szálerdőkkel határosak. Mert a magas fák árnyékövében, különösen a fenyő alatt, melyek levélszervüket télen át is megtartják, sokkal lassabban szárad a talaj, mint szabad felületeken. A mezei vetés az árnyékban tengődve és lassan érke; a levágott fű, gabona a napfény egyenlőtlen elosztása következtében rosszul szárad. A fák szélesen elterülő gyökerei a szomszédos rét vagy szántó szélső övéből is szívnak táplálékot s bár ez az élősködés nem nagy kárt okoz s a polgári törvénykönyv a mezőgazdának bizonyos védelmet biztosít, mégis ha az ilyen kedvezőtlen fekvésű területek talajjövödelme az erdőgazdasági talajjövödelemnél kisebb, úgy a beerdősítést már a fás növények közelségénél fogva is ajánljuk, mert az erdő legszebben az erdő védnöksége alatt tenyészik.

Ha a mezőgazdasági föld meredek lejtőn fekszik, akkor is háládatlan annak a művelése, mert a szántás által meglazított talaj könnyen lemosódik, a magvat az eső- és hóviz lesodorhatja. A keskeny hornyokban eszközölhető erdei vetés annyiban előnyös, amennyiben kisebb erőfogyasztás mellett kisebb talajlazítással jár és időbelileg is ritkábban ismétlődik. A meredek lejtő, ha csak a nap perzselő sugarainak nincs kitéve, a fák növekvésére kedvező, mert a talaj jótékony beárnyalása az egymás felett álló lombkoronák fényélvezetével egyesítve van.

III. eset. Az eddig nyert mezőgazdasági talajjövedelem a várható mezőgazdaságinál kisebb is lehet. Ilyenkor a beerdősítést feltétlenül ajánlhatjuk. Természetesen előbb alapos megfontolás és számítás tárgyává kell tennünk, miszerint a kisebb mezőgazdasági talajjövedelem állandóan ígérkezik-e olyannak vagy csak átmenetileg? Továbbá annak az előfeltételnek is meg kell lenni, hogy a birtokos az erdősítéssel járó és hosszabb ideig nem kamatozó kiadásokat magára vállalhassa.

Új alvázás kocsi- és fékrendszerem ismertetése.

Irtai: Bóra Elemér, az arad—csanádi egyesült vasutak művezetője.

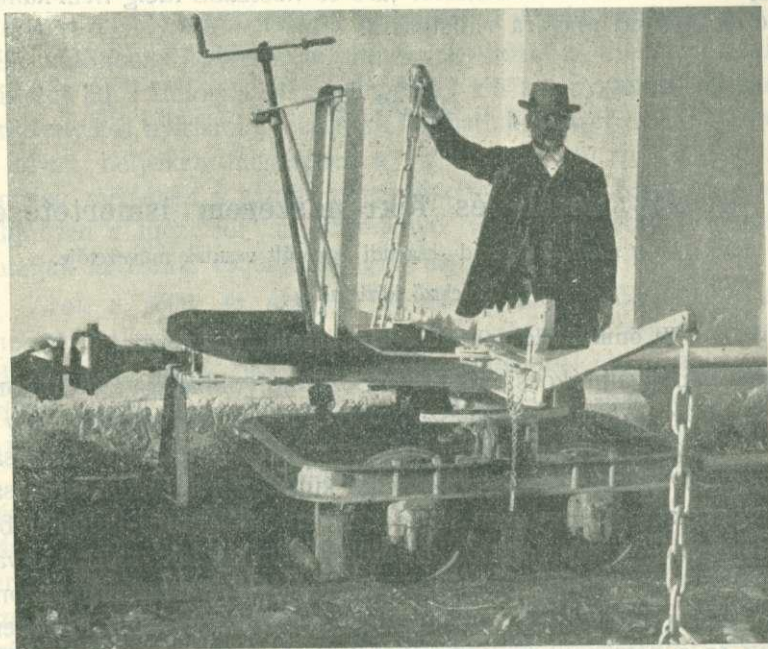
(Befejező közlemény.)

Új önműködő rakoneza-kikapcsoló rendszerem.

A szálfaszállítókocsiknak a forgózsámolyokba ágyazott rakonczák is fontos alkatrészei, melyeknek az a hivatásuk, hogy a forgózsámolyokon a magasan rakott tönkök szétgurulását megakadályozzák. Az eddigi rakonczák különösen a tönkök lerakását nehezítették meg. Hogy ezen segítsenek, különfélebbnél-különfélebb önműködőleg kikapcsolódó készüléket alkalmaztak már a gyakorlatban. Az eddigi önműködő rakonczák kikapcsolása azonban részben nehéz és sok esetben veszélyes is volt. Főképen pedig az a hátrányuk volt, hogy a rakonczák a kikapcsolás pillanatában azonnal teljesen leestek. Általában véve az eddigi rendszerek többé-kevésbé hasznavethetetleneknek bizonyultak, komplikált és drága szerkezetük mellett is.

Önműködő rakonczáimat nem kell se ki-, se bekapcsolni és a forgózsámolyra rakott szálfák azok biztos állását a kocsikon így is teljes mérvben biztosítják. A rakományt a lerakás alkalmával fokozatosan bocsátják ki maguk közül, úgy hogy a forgózsámolyról a szálfák nem gurulhatnak le, sok esetben veszélyes gyorsasággal, hanem szabályozva, a legnyugodtabban bocsáthatók le. Ugyannyira, hogy a lebocsátással foglalkozó munkások a szálfák leeresztési oldalán is dolgozhatnak minden veszély nélkül.

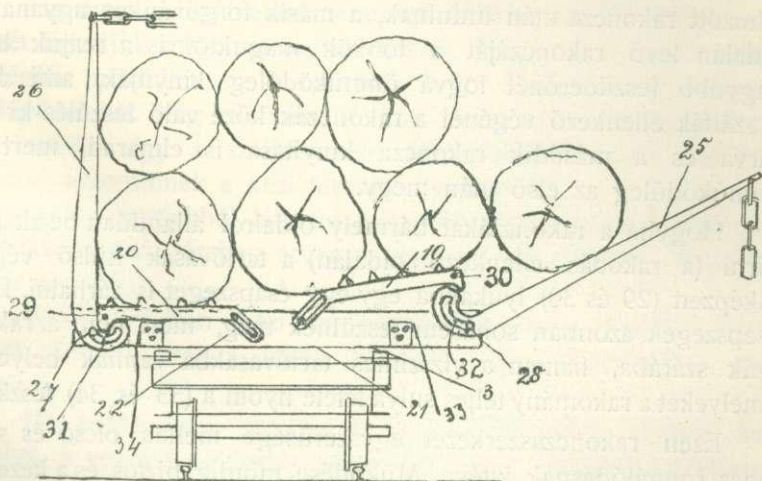
Hogy a rakonczaak függélyes helyzetét maga a rakomány biztosítja (lásd a 22. ábrán felülről, a 26. és 30. ábrán homloknézetben), azt azáltal értem el, hogy a (3 és 4) forgózsámolyok (17 és 18) hordgerendái közé (19 és 20) vízszintesen fekvő fogazattal ellátott hordvasakat ágyaztam be, még pedig olyformán, hogy azok belső végei a forgózsámoly gerendái között (21 és 22) csapszegek

29. ábra.

körül foroghatnak és kulisszáinak hosszas vágata szerint kifelé és felfelé emelkedhetnek. A (25 és 26) rakonczaak alsó végeit megfelelő szögben ezen (19 és 20) tartóvasak alá hajlítottam. A (25 és 26) rakonczaak a forgózsámoly hordgerendái között a (27 és 28) csapszegek körül foroghatnak és a (31 és 32) kulissza vágatába csuszó mozgással bírnak. Ennél a rendszernél fogva a rakoncza csak úgy hajolhat le, ha felette levő (19 vagy 20) vízszintes hordgerendáját a rakománnyal együtt megfelelőleg felemelte.

A (25 és 26) rakonczák befelé nem hajolhatnak sem rakott, sem üres állapotukban, mert a (19 és 20) vízszintes hordvasak végeihez ütköznek s így ha a két rakonczát felül, lánczainál fogva összekötjük, egyik rakoncza a másikat tartja függélyes helyzetben a menetközben való nagyobb oldalirányu erők hatása alatt is. A lerakódásnál a felső láncz, ha be lenne kapcsolva, kikapcsolandó, a kikapcsolás után a tönkök önsulya a rakonczákat függélyes helyzetükben megtartja a láncz nélkül is és csak úgy hajtható a rakonczák valamelyike lefelé, ha a lánczá-

30. ábra.

nál kifelé huzzák. Hogy azonban a tönkök lebocsátása fokozatosan történhessék, a (19 és 20) vízszintes tartóvasak végei, mint láttuk, lefelé vannak hajlitva és e lehajtásuknál fogva, a végein kiképzett kampók által a tartóvasakat a teherrel együtt a rakonczák magukkal oldalt és felfelé is emelik, amely emelést a (21 és 22) forgócsapoknál alkalmazott hosszukás kulissza vájatai teszik lehetővé, úgy hogy a rakoncza terhével 90° -ig is lehajlitható, ha lánczuknál fogva a huzást beszüntetik — mint a 30. ábrán látható — anélkül, hogy megszaladna.

Önműködő rakonczáim előnye, hogy úgy üres, mint rakott állapotban zárt helyzetüket önműködőleg megtartják. A lerako-

dásnál őket kikapcsolni vagy kiemelni nem kell. Lebocsátásnál a tönkök rombolólag nem gurulhatnak le, mert a rakomány súlya a rakoncztát a fenti szerkezetnél fogva mintegy önműködőleg fékezi is. Nem úgy, mint az eddigi rakonczaszerkezetek, melyek kiakasztásuk vagy kiemelésük után tehetetlenül vágódtak le és a leguruló tönkök sok esetben életveszélyes sérüléseket vagy egyéb károkat okoztak.

További előnye rendszeremnek, hogyha a lerakodásnál valamely végről az egyik rakoncza lehuzása után a tönkök a lehuzott rakoncza után indulnak, a másik forgóvánkos ugyanazon oldalán levő rakonczáját a tönkök maguktól is a reájuk ható nagyobb feszítőerőnél fogva önműködőleg kinyitják, ami által a szálfák ellenkező végénél a rakonczák közé való feszülés ki van zárva és a második rakoncza kinyitása is elmarad, mert az önműködőleg az első után megy.

Hogyha a rakonczákat bármely oldalról állandóan be akarjuk zárni (a rakodás ellenkező oldalán) a tartóvasak külső végeiről kiképzett (29 és 30) lyukakba egy-egy csapszeget is zárhatni. Ezen csapszegek azonban sohasem feszülnek meg, mert nem a rakonczák szárába, hanem a vízszintes tartóvasakba vannak helyezve, amelyeket a rakomány teljes súlya lefelé nyom a (33 és 34) fészkeire.

Ezen rakonczaszerkezet egyszerűsége mellett olcsó és soha sincs rongálódásnak kitéve. Működése mindig biztos és a kezelése minden balesetet kizár. A lerakodás alkalmával, ha a láncok széjjel akasztatnak a (29 és 30) gátszegek kihuzatnak, a lerakodási oldalon a rakonczák csak úgy nyílnak szét, ha az akasztóláncznál fogva széjjelhuzatnak.

Kézi csoportfékrendszerem összehasonlítása a légesoport fékrendszerekkel.

Kétféle rendszerű légfék ismeretes. A Hardy-féle u. n. vákuumfék és a Westinghouse-féle légfék.

Miután úgy a Hardy-, mint a Westinghouse-féle légfékek csakis oly kocsiknál, illetőleg vonatoknál használhatók, amelyek gőzmozdonnyal is össze vannak kapcsolva, ebből az következik, hogy az oly üzemeknél, ahol a kocsik egyenként is, vagy mozdony nélkül

használtatnak, a fenti előnyös fékrendszereket már nem lehet használni.

Hegyi pályákon és vegyesvonaloknál a kocsik tartalék kézi fékeztetésre is be vannak rendezve, hogyha a légfék valami okból felmondaná a szolgálatot, a vonatban az egyes kocsik fékeztetése kézi fékkel ez esetben is eszközölhető legyen. Tehát daczára, hogy az összes kocsikat a mozdonyról lehet fékezni, a vonatot tartalék fékező személyzettel is el kell látni, annál nagyobb számban, minél nagyobb lejtviszonyu a pályá.

Ha most a légfékekkel felszerelt alvázás kocsik fékberendezését figyeljük meg, azt fogjuk találni, hogy ha a kocsik fékjeit a légfék működteti, ez az egyszerű és jó összevont fékrendszerek előnyével bír. Mig ellenben a kézi fékje már széjjelszerelt fékrendszerű s így a széjjelszerelt fékrendszerek összes hátrányai itt is érvényesülnek a kézi fékezés alkalmával.

Mint a fentiekből láthatni, a legjobb légfék-berendezések iparvasutaknál csak részben érvényesülhetnek jól, tetemes beszerzési árak daczára.

Ezzel szemben kézi csoportfékrendszerem fentebb ismertetett előnyeit még a külön használt egyes kocsiknál is megtartja.

Ha pedig egy vonatba a kocsik kettesével vannak kapcsolva, a vonatot ugyanoly számú fékező, a hányat a légfékeknel mint tartalék fékezőket kell alkalmazni, ugyanazon előnyök mellett rendszeremnél is fékezheti, akár rajta van a mozdony a vonaton, akár ha a kocsik egyedül is bocsátatnak le. Tehát épp oly jó és épp oly gazdaságos üzem mellett a drága légfék beszerzési árát, annak drága fentartását kézi csoportfékrendszeremnél meg lehet takarítani.

Kézi csoportfékrendszeremnél minden egyes kocsi fékje az egész vonat alatt végigmenőleg összecsatolható, ami által még sokkal előnyösebb fékezési eredményeket is lehetne elérni. Ezt azonban az üzem biztonsága semmi körülmények között sem engedi meg. Mert ugyanazon hátrány állna elő, mint a légfékeknel, ha valamelyik kocsinál a fék megrongálódna és az egybekapcsolt végigmenő tengely forgását megakadályozná, az egész vonat fékeztetése ki lenne zárva. Azért is kézi csoport fékrend-

szeremnél nem törekedtem másra, csupán arra, hogy két, legfeljebb három kocsí fékjét kapcsoljam össze, mert ha a fék két vagy három összecsatolt kocsinál mondja fel a szolgálatot, a többi kocsi fékjei azért használhatók maradnak.

Ezekből kifolyólag felismerhető azon téves rendelkezés is, hogy nagy lejtőjű pályákon a kocsikat sok esetben egyenként bizonyos időközökben egymás után bocsátják le. Ez nem helyes azért, mert ha az egyenként utnak eresztett kocsik fékjének valami baja van, vagy utközben mondja fel a szolgálatot, az egyedül menő kocsí okvetlen megfutamodik. Amiből néha a legnagyobb bajok, károk és balesetek erednek. Azért is bármily nagy legyen a lejtő, mint számos évi gyakorlati tapasztalatomból meggyőződtem, mindig legalább két vagy három kocsi együttesen bocsátandó le, mert így az egyik kocsi fékje a másik kocsi biztonságát is fentartja.

Mint a fentiekből világosan láthatni, alvázás kocsi és kézi csoportfékrendszerem nemcsak a régi kézi fékrendszereknél, hanem a nagy vasutaknál használt legmodernebb és legtökéletesebb légfékrendszereknél is előnyösebb a hegyi iparvasutaknál.

Új rendszerű alvázás, fékes kocsijaim érvényesülése a különféle üzem- és terepviszonyok között, kereskedelmi szempontból.

Oly pályáknál, ahol 40—50‰-nél nagyobb a lejt, oly alvázás kocsik jönnek alkalmazásba, amelyeknél mindkét alváz fékkel van felszerelve (lásd 15. ábrát). Vagyis a kocsi összes kerekeinek fékezhetőeknek kell lenniök.

Az ily kocsirendszereknél, ahol mindkét alváz fékkel bír, új rendszerem előnyei a régi rendszerekkel szemben már ismeretesek.

Oly lejtviszonyu pályáknál pedig, ahol 40‰-nél kisebbek a lejtők, már csak az egyik alváz látandó el fékkel (lásd a 27. ábrát). Hogy azonban a 15. ábrán vázolt alvázás kocsi kézi csoportfékrendszerének összes ismertett előnyeit ezen egy fékkel felszerelt alvázás kocsinál is megtarthassam, az asztallap mindkét végén szintén fékező állványt képeztem ki és a másik féknélküli alváz alatt a 3 és 5 forgatórudat végig alkalmaztam, miáltal így az egyik alváz fékjét a kocsi mindkét végéről kezelhetővé tettem. Látható tehát, hogy rendszereim nemcsak a nagy lejtviszonyu pályáknál

birnak létjogosultsággal, hanem a kis lejtviszonyu pályáknál is lényeges előnyöket biztosítanak.

A személyzetmegtakarítás a gyakorlatban az alábbi arányu. Egy 30 kocsiból álló vonatonál, míg a régi rendszereknél minden kocsi legalább egy fékest igényelt, akár kettős fékkel volt ellátva, akár csak minden kocsinál egy alváz volt fékkel felszerelve, addig új rendszeremnél, ha a kocsik egyenként fékeződnek is, csak a fele fékező személyzetet igényli, tehát 50% megtakarítást nyújt.

Ha azonban az üzem olyan természetű, hogy két-két kocsi is fékjeinél fogva összecsatolható, a 30 fékes helyett már csak 7 fékest igényel a harmincz kocsi. Itt már a személyzetmegtakarítás 75%-ot tesz ki.

A személyzetmegtakarítást még fokozni is lehet az oly kisebb lejtviszonyu pályáknál, ahol az egyes kocsi csak egyik alváz fékezését igényli, ha ezen pályáknál oly kocsikat alkalmaznak, mint a 15. ábrán látható, melynél mindkét alváz fékkel van felszerelve, így a harmincz kocsinál igényelt 30 alvázat már 3—4 fékes is megfékezheti. Tehát itt még olcsóbb fékezést lehet elérni, a személyzetmegtakarítás pedig 85% lesz.

Az első esetben, ha a harmincz fékes rapidija $\lambda 2 K = 60 K$ a napi megtakarítás 30 K. A másik esetben a megtakarítás 46 K. A harmadik esetben 50—52 K.

Az első eseténél a megtakarítás napi 30 K-át 240 munkanapon számítva, 7200 K. A második esetben 11.000 K, a harmadik esetben pedig 14.480 K évenként.

Ezen személyzetmegtakarítással szemben a régi rossz rendszereknél, a leggyakorlottabb és a legmegbízhatóbb nagyszámu fékezőszemélyzettel is állandó volt az üzemzavar. Új rendszereimnél negyedannyi fékező alkalmazása mellett is minden üzemzavart el lehet kerülni, s ha mégis ilyen előfordulna, az csak a fékezők hibája folytán fordulhat elő, de azok indokoltan felelősségre is vonhatók, s így az üzemtulajdonosok azoktól feltétlen megkövetelhetik a biztos és zavar nélküli üzemet.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a nagylejtőjű pályákon, ahol 80—100‰ emelkedőkre is fel kell a kocsikat vontatni, amely körülmény feltétlenül megkívánja, hogy a kocsi önsulya 1,5 tonnánál nagyobb ne legyen, eddig az ily kis önsulyu kocsik 5 t

hordképességük voltak, vagyis 10 m^3 tűzifánál többet nem lehetett rájuk rakni, ellenben új rendszeremnél a fent ismertetett okoknál fogva az 1·6 t önsúlyu kocsira 15 m^3 fát lehet felrakni, mert hordképessége legalább 7·5 t , akkor ennek előnyössége szembeszökő.

Ezen körülményből kifolyólag, ha egy m^3 fa szállítása 50 fillérbe kerül, minden kocsim öt m^3 többlete folytán 2·50 koronát takarít meg minden fordulónál. De ha ezen összeg felét vesszük is csak alapul, azaz 1·25 K-t, 30 kocsinál ez is 37 K, 240 munkanap alatt 8800 K megtakarítást jelent.

Nagy megtakarítást jelent még az is, hogy rendszereimnél a napi munkateljesítményeket feltétlenül elvégezhetni. Mert nemcsak hogy minden üzemzavar kizárt, hanem sokkal intenzívebb üzemet is nyújtanak. Az üzemköltséget tetemesen redukálják és a régi rendszerekkel szemben legalább 30% munkatöbbletet eredményeznek, amiért is a kocsik beszerzésénél nem a legolcsóbb kocsit, hanem a legjobb rendszert kell alkalmazni, hogy azok a fenti olcsó üzemet biztosíthassák.

Mivel az iparvasutak és azok üzemei a legkülönbélebb igényűek, azért is az azokon közlekedő kocsik szerkesztése és beszerzési ára is a nagyobb határok közt váltakozik.

A kocsikat különböző nyomtávúakra és különböző hordképességűekre készítik. De még az egyenlő nyomtávú és hordképességű kocsik beszerzési árai között is nagy a különbség. Mert lehet tisztán fakeretekkel, részben fa- és részben vaskeretekkel, vagy teljesen vaskeretűekkel készíteni, lehet hordrugósra, rugalmas ütközőkre vagy anélkül stb. készíteni. Amiért is alváz- és fékrendszereim beszerzési árait sem lehet általában egy fix összeggel kifejezni, de egy ugyanolyan alkatrészekből összeállított régi rendszerű kocsinál az új rendszerem alig néhány százalékkal kerül többbe.

Ily rendszerű alváz- és fék kocsi, kézi csoportfékkel felszerelve, mely 760 mm nyomtávval, 7·5 t hordképességgel, 15 $ü m^3$ tűzifa szállítására, tiszta vasból készítve 1·5 t önsúlylyal és 400 mm átmérőjű öntött aczélkerekekkel, 70 mm vastag Martin acéltengelyekkel, külső zárt rugós kenőpárnákkal felszerelt csapággyakkal bir, az asztallap feszítőművel, mindkét végén levehető mellkorlással, központi rugós vonó- és ütköző-készülékkel ellátva,

mindkét alváz fékkal felszerelve, tűzifához asztallappal, az asztallap leemelése után az új széthuzható forgózsámolylyal felszerelhetőleg szállításhoz is minden átalakítás nélkül használható alváz-szerkezettel, szabadalmi díjammal együtt körülbelül 1500—1600 K-ba kerül.

A nagyméltóságú kereskedelmi minisztérium azon üdvös intézkedése, hogy az iparvasutak építésénél a sinek erősségét felemelte, igen előnyös helyzetet teremtett, mely azonban az ily pályák üzemét és személybiztonságát csak felerészben javította. A másik felerész csak úgy érhető el, ha jó kocsi- és fék-rendszert alkalmaznak.

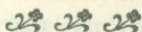
Ismertető leírásom alapján, melyben úgy a régi, mint az új rendszereket lépésről-lépésre ismertettem, minden érdeklődő saját tapasztalatai alapján megítélheti rendszerem előnyeit, melyek alkalmazásával most már az erősebb sinek alkalmazása mellett az iparvasutak és azok járműveinek üzeménél az összes előnyöket elérhetik.

Mindazon üzemtulajdonosok, akik üzeik berendezése céljából járműveket szereznek be, tekintsék meg az Aradcsanádi egyesült vasutak erdő és bánya iparvasutainak üzeménél már alkalmazásban levő fennebb ismertetett alváz kocsi- és kézi csoportfék-rendszeremet, amikor is személyesen meggyőződhetnek annak előnyeiről a gyakorlatban, üzem közben is.

Vagy pedig a gyárosok által ajánlott kocsi tervrajzait küldjék el czimemre és azokról bárkinek díjtalan felvilágosítással a legkészségesebben szolgálak, azok visszaküldése mellett.

Szabadalmaimra gyártási jogot bárkinek esetről-esetre készséggel adok.

(Czim: *Bóra Elemér*, Gurahoncz, Aradmegye.)

IRODALOM.

Könyvismertetés.

A magyar birodalom fontosabb fás növényeinek mag- és terméshatározója. Összeállította *Petricsek Adolf* m. kir. segéd-erdőmérnök. Selmeczbánya, 1909. Joerges Agost özv. és fia kiadása. 16°, 87 old. Ára 1 K 60 f.

Szerző munkájával, amely úgy a hazai, mint a külföldi botanikai irodalomban hézagot pótol, az erdészeti szakközönségnek és az erdészeti főiskola hallgatóinak segédeszközt kívánt nyújtani a hazánkban honos és honosított fás növények magvainak és terméseinek meghatározására.

A füzetben a tulajdonképeni határozót a kellő előismeretek mint a meghatározási jellegek, a mag és termés különféle alakjainak és részeinek tüzetes leírása előzi meg, amely jó alkalmat nyújt e téren való ismereteink felfrissítésére.

A nagy szorgalomról és kifejtett megfigyelőképességről tanuskodó munkát ajánljuk t. olvasóink figyelmébe.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

PÁLVÁZAT ERDŐSÍTÉSI JUTALMAKRA.

Az erdőtörvény (1879. évi XXXI. t.-cikk) 165. §-ában körülírt kopár, vizmosásos és futóhomokterületeken ez évben létesítendő, közgazdasági jelentőséggel bíró erdősítések megjutalmazására az országos erdei alapból tizenegy (11) nagy jutalmat, tíz (10) elsőrendű és kilencz (9) másodrendű elismerő jutalmat tűzők ki, u. m.:

három egyenként 1000 koronás nagy jutalmat (kettőt készpénzben, egyet disztárgyban),

négy egyenként 800 koronás nagy jutalmat (kettőt készpénzben, kettőt disztárgyban),

négy egyenként 600 koronás nagy jutalmat (kettőt készpénzben, kettőt disztárgyban),

öt egyenként 500 koronás elsőrendű elismerő jutalmat (hármat készpénzben, kettőt disztárgyban),

öt egyenként 400 koronás elsőrendű elismerő jutalmat (hármat készpénzben, kettőt disztárgyban),

öt egyenként 300 koronás másodrendű elismerő jutalmat (hármat készpénzben, kettőt disztárgyban),

és négy egyenként 200 koronás másodrendű elismerő jutalmat (hármát készpénzben, egyet disztárgyban).

Ezen jutalmakért az érdekelt birtokosok (bérlok) azon erdő-
sítéseikkel versenyezhetnek, amelyeket az 1879. évi XXXI. t.-cz.
165. §-ában körülírt kopár, vizmosásos vagy futóhomokterületeken,
állami pénzsegély igénybevétele nélkül a folyó év tavaszán vagy
őszén foganatosítottak.

Megkiváncsítják azonban, hogy:

a) az 1000 koronás nagy jutalmakra versenyző erdősitések
egy tagban legalább 25 kat. hold terjedelműek,

b) a 800 és 600 koronás nagy jutalmakra versenyző erdő-
sitések egy vagy több tagban legalább 25 kat. hold terjedelműek,

c) az 500 és 400 koronás elsőrendű elismerő jutalmakra ver-
senyző erdősitések egy vagy több tagban legalább 10 kat. hold
terjedelműek és végül

d) a 300—200 koronás másodrendű elismerő jutalmakra ver-
senyző erdősitések egy vagy több tagban legalább 5 kat. hold
terjedelműek legyenek.

A pályázó birtokos a versenyre bocsátott erdősitést az első mun-
kálattól kezdve a jutalom odaitélésének idejéig állandóan gon-
dozni, a szükséges pótlásokat foganatosítani s a létrejövő erdőt az
1879. évi XXXI. t.-cz. 2., illetve 4. §-ai szerint erdőként fentartani
és kezelni tartozik.

A versenyre bocsátott erdősitések az 1914-ik évben fognak
a helyszínén megbiráztatni. A jutalmak kiosztásánál az erdősitések
sikere és közgazdasági jelentősége, az erdősitésnél felmerült nehéz-
ségek és az erdősitésre fordított költségek fognak irányadóul szol-
gálni, de a pénzjutalmak kiosztásánál figyelembe vétetnek ezek
mellett a birtokos vagyoni viszonyai is.

A pályázó birtokos a jutalomra csak akkor tarthat igényt, ha
a versenyre bocsátott és a jutalomra érdemesre ítélt erdősités a
jutalom odaitélésének idejében is birtokában lesz.

Az odaitélt pénzjutalom egy harmadrésze az erdősitést tel-
jesítő kezelő erdőisztet (gazdatisztet vagy bérlokt) fogja illetni.
A disztárgyat nyert birtokosok azon alkalmazottai pedig — kik a
jutalmazott erdősitések teljesítése körül kiváló érdemet szereztek —
érdemük szerint külön pénzjutalomban fognak részesülni.

A folyó év tavaszán teljesített erdősítéseket legkésőbb folyó évi augusztus hó végéig, a folyó év őszén teljesített erdősítéseket pedig legkésőbb folyó évi deczember hó 25-ig kell a birtokosnak a közigazgatási erdészeti bizottságnál vagy a kir. erdőfelügyelő-ségnél pályázatra bejelenteni.

Pályázhat a feltételeknek megfelelő erdősítésekkel az erdősítést teljesítő erdő- vagy gazdatiszt, valamint a beerdősített terület bérlője is, de pályázati kérelméhez mellékelni kell a birtokos írásbeli nyilatkozatát, melyben az kijelenti, hogy a pályázatban való részvételhez hozzájárul és egyszersmind kötelezi magát, hogy a versenyre bocsátott erdősítést az 1879. évi XXXI. t.-cz. 2. vagy 4. §-ában meghatározott feltételek szerint állandóan erdőként fogja fentartani és kezelni.

A pályázati kérvényben az erdősítés helyét (község, dűlő, helyrajzi szám), kiterjedését és az erdősítésre használt fánemeket pontosan meg kell jelölni.

Budapest, 1909. évi július hó.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

FAKERESKEDELEM.

Béke a parkétiparban. A parkétgyárak főleg a vékonyabb tölgyfaanyagot dolgozzák fel. Ezen telepek évekkal ezelőtt kartelt kötöttek, mely Egyesült Parketgyárak r.-t. czimén működött. Tavaly egy a kartelhez tartozó cég abból kilépett s több szlavonországi és magyar frieztermelő cég több évi termelését a maga számára lekötötte. A két érdekcsoport között heves árharcz tört ki, mely a tölgyparkétárak jelentékeny hanyatlását idézte elő. Most pedig az említett cég ismét csatlakozott a kartelhez, mely 25'000 m^3 friezről szóló kötést vett át tőle. Ezzel a béke a parkétiparban ismét helyreállt, aminek elsősorban a kész parkétek árának, a nyersanyag árának megfelelő nivóra való felemelése lesz a következménye. *(Fr. L.)*

A fa vasuti díjtételeinek felemelése ügyében a kereskedelmi minisztérium elhatározta, hogy az új tarifát nem október elsején, hanem csak 1910 január elsején lépteti életbe. *(Fr. L.)*

A határőrvidéken évente tartani szokott tölgyfaeladások az idén a szokottnál hamarabb vették kezdetüket, amennyiben a körösi vagyonszék Belováron július 12-én, a petrinjai vagyonszék pedig július 21-én tartott árverést tölgyfaállományának eladása céljából. Mindkét árverés teljesen eredménytelenül folyt le, amennyiben egyetlen ajánlatot sem tettek. Akik a tölgyfa-piacz helyzetét ismerik, azokat ezen faárverések eredménytelensége nem lepi meg, mert előrelátható volt, hogy a tölgyfaárak értékesítésénél észlelhető nehézségek mellett drága objektumokra nem akadhat vevő. Tény az, hogy az említett vagyonszékek a tő-árakat a tavalyi árakkal szemben némileg leszállították, de a leszállítás a kész áruk eladási árához képest nagyon jelentéktelen s még nem teszi lehetővé, hogy a világpiacson az amerikai, orosz és japán áruval megküzdjünk. A helyzet javulásának egyedüli módja a tőárak jelentékenyebb leszállítása volna, ezt azonban nem ajánljuk, mert semmi okunk nincs a világpiacson rendes körülmények között keresett és jól megfizetett tölgyfánkat poton áron elvesztegetni. Csak azt adjuk el, aminek az eladását a fa értékcsökkenésének veszélye nélkül már továbbra nem halaszthatjuk. Ezáltal azt érzük el, hogy a tölgyfakészletek mindenütt csökkenni fognak, ami a helyzet javulását elő fogja mozditani. A kereslet növekedésével az árak is emelkednek s azután tölgyfánkért megfelelő árakat tudunk elérni. Vagyis az eladások lehető korlátozása áll ugy az erdőbirtokosok érdekében, annál meglepőbb a hír, hogy az idén számos tölgyerdőbirtokos erdejét eladni szándékozik, még pedig minden áron. Ennek céltalan voltát fölösleges magyaráznunk, mert a tölgyerdők olcsó pénzen való elvesztegetésével ugyan ártunk a többi erdőbirtokosnak, de magunkon nem segítünk, mert tapasztalati tény, hogy az árak csökkentése a fogyasztás emelkedését nem vonja maga után.

Fr. L.

KÜLÖNFÉLÉK.

Sohenek István dr. †. Schenek István dr. nyugalmazott m. kir. főbányatanácsos, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, akinek, mint kiváló kémikusnak és fizikusnak, a tudományos

világban nagy tekintélye volt, hetvenkilencz éves korában meghalt Budapesten. Schenek hosszú ideig a selmeczi bányászati és erdészeti akadémiának volt rendes tanára s mint ilyen számos olvasónk egykori közszeretnek örvendő tanárát tisztelte benne. Tudományos munkálkodása, különösen fizikai és kémiai művei széles körben ismertté tették a nevét s a Magyar Tudományos Akadémia 1889-ben levelező-tagjává választotta. 1891-ben visszavonult a tanári munkásságtól s ettől kezdve tudományos kísérleteinek élt. Visszavonulásakor a király a magyar nemességgel tüntette ki.

Szerbia erdészetéről a szerb kormány által legutóbb kiadott statisztikai évkönyv érdekes és megbízható adatokat tartalmaz. Eddig csak fantasztikus híreket lehetett hallani Szerbia erdőállományáról, most pedig hiteles adatok szerint Szerbia erdőállománya 63.654 *ha* tölgyerdő, 342.696 *ha* bükk-, 475.551 *ha* pedig vegyes állomány. Hogy ebből mennyi a fenyőfa-állomány, azt az évkönyv nem tünteti fel. Az erdőállományból 529.265 *ha* az állam, 152.431 *ha* községek, 38.998 *ha* egyházak és kolostorok, 123.804 *ha* pedig magánosok tulajdonát képezi. Érdekesekek az erdészeti személynzetre vonatkozó adatok. Az állam szolgálatában 29 erdőtiszt és 227 külső szolgálatot végző alkalmazott áll, vagyis egy erdőtisztre 18.250 *ha*, egy erdőőrre pedig 2336 *ha* erdőterület jut. Az erdőtisztek fizetése 1000—3000 frank között, az erdőőröké pedig évi 200—1000 frank között váltakozik. 3000 franknál nagyobb évi fizetése csak három magasabb rangu erdőtisztnak volt.

(Fr. L.)

„Serpulit“ házigombaellenes szer. A házigomba nagy elterjedése mellett nem csekély jelentőséggel bírna, ha a pusztítására megbízható szerrel rendelkezénénk. Ujabbban egy hazai találmányt ajánlanak megbízható helyről, amely „Serpulit“ néven kerül forgalomba, s amelyet Dénes Géza urad. erdőfelügyelő Borsod, Gömör, Heves megyék erdészeti egyesületének múlt évi közgyűlésén bemutatott.

Az összetételére nézve közelebbről le nem irt szerre vonatkozóan a gyártásával és árusításával foglalkozó *Serpulit r.-t.* (Igló) a következő sorok közlésére kérte fel lapunk szerkesztőségét:

„Az uj szer használhatóságát számos szakember igazolja a

vele tett próbák alapján. A kísérletezők közül a következőket említjük meg:

Kopp Ede, az alsókubini államépítészeti hivatal vezetője.
 Id. Posch Gyula nagybirtokos, Rozsnyó.
 Dénes Géza, gróf Andrassy Géza erdőfelügyelője, Betlér.
 Huntmüller Károly kémikus és tőkés, Hannover,
 Dr. Suhay, a Rimamurányi vasmű részv.-társ. vegyésze,
 Korompa.

Gömöri faipar r.-t. Pelsőcz.
 Az árvai uradalom erdőhivatala, Árvaváralja.
 Krayér E. háztulajdonos és nagykereskedő, Budapest.
 Göbel János plébános, Szepesmerény stb.

Itt csak a legfeltűnőbb kísérletek közül néhányat említünk fel:

Igy pl. Posch Gyula rozsnyói nagybirtokos villájában egy Serpulittel kezelt fenyődeszka 15 hónapig feküdt gombafészekben, anélkül, hogy a legkevéssbé is inficiáltatott volna, sőt a közelben levő gombafészek is elpusztultak.

Gombairtószzerű alkalmaztatott a szer többek között három grófi házban Betlérben, egy Kóburg hercegi kastélyban Gömörben, a Máv., a Rimamurányi vasmű ózdi és korompai épületein, az ároki uradalomban stb. mindenütt teljes sikerrel.

Kíváncsok, hogy ez a magyar találmány, mely mindezekig csak helyi alkalmaztatást talált, találja meg csakhamar útját az egész világra, ahol bizonyára lelkesedéssel fogadják.

Az új készítmény nemcsak biztos hatásu, hanem egyszersmind rendkívül olcsó és könnyen kezelhető.

15—30 dekagrammal egy m^2 gombafelület fertőtleníthető, egy kg. Serpulit pedig ezidőszerint csak 5 koronába kerül. (Serpulit r.-t. Igló.)

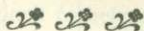
A szer alkalmazásánál nincs szükség semmiféle rombolásra, földkiemelésre stb. Az inficiált részek behintetnek Serpulittal és a termőtestek 3—8 nap alatt elfonnyadnak, a gomba maga 4—6 hét alatt elpusztul és az ilyképen dezinficiált helyiségben — mint ezt több évi tapasztalat igazolja — a házi- és fagomba keletkezése ki van zárva.

Felhívás vadászati jutalmak ügyében. Az „Orsz. m. vadászati védegylet” igazgatósága az alapszabályok értelmében közzéteszi, hogy a folyó 1909. évre 3000 koronát irányozott elő, hogy abból a vadállomány megvédése körül az 1909-ik évben kiváló érdemeket szerzett hivatásos vadászokat, vadőröket, vadőri teendőkkel is megbízott erdőőröket, nemkülönbén a közigazgatási, közbiztonsági és pénzügyi hatóságok alatt álló ama buzgóbb közegeket, akik a vadászati törvény ellen elkövetett kihágások üldözése, kipuhatolása és feljelentése által szereztek érdemeket, hiteles ajánlatok folytán érdmekkel kitüntesse vagy pénzbeli jutalmakban részesítse. Az érdmek bronzból vagy ezüsből, a jutalmak 50 K-tól 100 K-ig terjedő összegekben adatnak a vadászati szempontból kártékony vadak és állatok eredményes pusztításáért; a hasznos vadak tenyésztése körül elért kiváló sikerekért; vadorzók elleni sikeres működésért és feljelentésért s azokkal szemben tanúsított bátor és kötelességteljes viselkedésért. Ezen jutalmakra első sorban igényt tarthatnak a vadörzésre fölesküdtött, illetőleg a hatóságoknál ilyennek bejelentett egyének, ha maguk vagy szolgáltatadjuk az „Orsz. m. vadászati védegylet” tagjai. A kitüntetésre vagy jutalmazásra — általános, egyszerű jó magaviselet vagy hosszú szolgálat nem elégségesek, azokra csakis a vadászati ügy érdekében kifejtett és az itt elősorolt feltételek szerint minősülő, kiválóan eredményes munkálkodás érdemesít; oly esetekben, midőn az illető vadörző keresetképtelenné válik, a „védegylet” esetleg évi segélyben is részesíti az illetőt vagy özvegyét és árvaít, ami több évre is kiterjedhet. A bejelentések az eset megtörténte után lehetőleg mielőbb, de legkésőbb 1909. évi október hó végeig az egylet titkárságához (Budapest, VIII., Gyöngytyuk-utca 18. szám intézendők. A bejelentésbe irandók: *a)* Az ajánlottnak neve, kora, polgári állása, foglalkozása, eddigi magaviselete és szolgálati éveinek száma. *b)* Rövid, hű leírása a cselekménynek, melynek következtében, illető kitüntetésre vagy jutalmazásra ajánlatik; megnevezése az illető királyi bíróságnak, ahol az ügy följelentetett. *c)* Az *a)* és *b)* pontok alatt felsoroltak bizonyítása a vadászat tulajdonosa által, oly kijelentés mellett, hogy tudomása szerint az esemény előadása a valósággal megegyezik. *d)* Ajánlat ugyanattól — a körülményekhez képest kitüntetésre vagy jutal-

mazásra, amit az „Orsz. m. vadászati védegylet“ igazgatósága — fentartván magának az elhatározást — irányadóul veend. A jutalmazások és kitüntetések időnként az egylet hivatalos lapjában, a „Vadászlap“-ban közöltetnek.

Budapest, 1909. évi június hó 9-én.

Az „Országos magyar vadászati védegylet“ nevében :
herczeg *Esterházy Miklós* s. k. elnök.

VALTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBOL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtisztai létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Chabada Géza* m. kir. erdőmérnököt a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság kerületéből a besztercebányai erdőigazgatóság kerületébe helyezte át.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Gaál József* erdészeti m. kir. iroda-segédtitstet Lugosról Budapestre (a minisztérium erdészeti segédhivatalába) helyezte át.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA.

I.

JEGYZŐKÖNYV

a m. kir. földmivelésügyi minisztérium szolgálati ügyköréhez tartozó állam-erdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alap intéző bizottságának 1909. évi június hó 28-án tartott rendes évnegyedes üléséről.

Jelen voltak: Tomcsányi Gyula, miniszteri tanácsos, h. elnök; Nagy Károly, m. kir. főerdőtanácsos, előadó; Havas József, miniszteri tanácsos; Péch Kálmán, Nagy Vincze, Levitzky Albert, Simenszky Kálmán, Rochlitz Dezső, Schmidt Károly, Arató Gyula, m. kir. főerdőtanácsosok; Nagy Elek, m. kir. főerdőszámtanácsos, bizottsági tagok; Térfi Béla, m. kir. főerdőmérnök, az alap jegyzője és Huttya Pál, m. kir. erdőszámellenőr, az alap számvevője.

Elnök üdvözli a megjelent tagokat s az ülést határozatképesnek nyilvánítván, megemlíti, hogy Horváth Sándor, miniszteri tanácsos, elnököt betegsége, Laitner Elek, miniszteri tanácsos, bizottsági tagot pedig hivatalos elfoglaltsága gátolta a megjelenésben.

I. Jegyző felolvassa az alapnak az elmúlt évnegyed végén mutatkozott állandékáról összeállított kimutatást, mely szerint

Az alap álladéka 1909. év I. negyedének végén.

Folyószám	Megnevezés	A m. kir. posta- takarékpénztárnál		A Magyar Leszá- mító és Pénz- váltó Banknál				Jegyzet
		készpénz		értékpapír				
		K	f	K	f	K	f	
1	Álladék a múlt évnegyed végén	6171	76	22480	—	220000	—	
	<i>Bevétel a folyó évnegyedben:</i>							
2	Járulékok és adományok	12709	72	—	—	—	—	
3	Gyümölcsöző tőkék kamata	68	37	356	88	—	—	
4	Különféle bevételek	—	—	—	—	—	—	
5	Átutalások [a postatak. pénzt.-hoz [a Leszámit. Bankhoz	—	—	—	—	—	—	
6	Értékpapírok eladásából	—	—	—	—	—	—	
7	Átfutó bevételek	60	—	—	—	—	—	
8	Vásárolt értékpapírok	—	—	—	—	17000	—	
	Összesen	19009	85	22836	88	237000	—	
	<i>Kiadás a folyó évnegyedben:</i>							
1	Kiadás az alaptőkéből	—	—	—	—	—	—	
2	Kifizetett segélydíjak	14140	—	—	—	—	—	
3	Kezelési kiadások	1037	65	—	—	—	—	
4	Különféle kiadások	—	—	41	08	—	—	
5	Átutalások [a postatak. pénzt.-hoz [a Leszámit. Bankhoz	—	—	—	—	—	—	
6	Értékpapírok vásárlása	—	—	15529	50	—	—	
7	Átfutó kiadások	20	—	64	22	—	—	
8	Eladott értékpapírok	—	—	—	—	—	—	
	Összesen	15197	65	15634	80	—	—	
	Levonva a bevételből a kiadást marad tiszta vagyon	3812	20	7202	08	237000	—	
	Ebből az összegből esik:							
	1. az alaptőkére	—	—	51	76	170100	—	
	2. folyó kezelésre	3812	20	7150	32	67000	—	
	A folyó kezelésnél kimutatott összegekből esik:							
	a) az 1908/909. tanévre enged. segélyekre (hátralék)	—	—	16460	—	—	—	
	b) az 1909/910. tanévre ki- osztható segélyekre	—	—	47900	—	—	—	
	c) az 1909. évi tiszta jöve- delem	—	—	13602	52	—	—	

Budapest, 1909. évi márczius 31.

Huttya Pál s. k.
az alap számvivője.

A bizottság a jelentést tudomásul veszi.

II. A jegyző bejelenti, hogy az alapnak 1908. évi zárószámadását az előző ülésen kiküldött bizottság megvizsgálta s ennek eredményéről a következő jelentést terjesztette elő:

Tekintetes bizottság! Az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alap intéző bizottságának 1909. évi márciusi hó 29-ik napján tartott rendes évnegyedes ülésén hozott határozatával alulírottak az alap 1908. évi zárószámadásának megvizsgálásával bízván meg, tisztelettel jelentjük, hogy megbízásunknak megfelelően, a zárószámadást az alap naplójával, főkönyvével és a számadási okmányokkal megegyezőnek és helyesen összeállítottak találtuk.

Ez alapon javasoljuk, hogy

1. az idemellékelt zárószámadást helyben hagyni,
2. az 1909/1910-iki tanévben segélyezésre fordítható összeget a zárószámadásban kimutatott negyvenhétezerkilencszáz (47900) koronában megállapítani és
3. az alap számvevője részére a szokásos felmentvényt megadni szíveskedjék.

Kelt Budapesten, 1909. évi június hó 23-án. Téglás Károly s. k. m. kir. főerdőtanácsos, Levitzky Albert s. k. m. kir. főerdőtanácsos, Nagy Károly s. k. m. klr. főerdőtanácsos.

A bizottság a jelentést tudomásul veszi, az 1909/1910. tanévben kiosztható segélyösszeget 47.900 koronában állapítja meg s a zárószámadást a maga részéről elfogadva, további felülvizsgálás s a felmentvény megadása végett az alapszabályzat 8. 3-a 2. pontja alapján a m. kir. földmívelésügyi miniszter urhoz felterjeszteni rendeli.

III. Jegyző bemutatja özvegy Verbovszky Józsefné kérvényét, melyben annak bejelentése mellett, hogy Menyhért fiát elköltözése miatt az iskolából kivenni kényszerült, kéri, hogy még fel nem vett segélyrészletek ennek daczára kiutaltassanak, mert fiának magánvizsgái csak újabb terheket rónak rá.

Mint hogy az alapszabályok 23. §-a szerint a segélyt nyert gyermeknek a tanintézetből való kimaradása esetén a segélyösszeg a kimaradást követő hó 1-vel beszüntetendő, a bizottság határozatilag felhívja kérvényezőt annak pontos bejelentésére, hogy fiát mely hónapban vette ki az intézetből.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

H. m. f.

Nagy Károly s. k.
előadó.

Tomcsányi Gyula s. k.
h. elnök.

Térfi Béla s. k.
jegyző.

II.

JEGYZŐKÖNYV

az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alap intéző bizottságának 1909. évi július hó 22-én tartott rendes évnegyedes üléséről.

Jelen voltak: Tomcsányi Gyula miniszteri tanácsos, h. elnök; Nagy Károly, m. kir. főerdőtanácsos, előadó; Havas József, miniszteri tanácsos, Péch Kálmán, Kócsy János, Simenszky Kálmán, Rochlitz Dezső, Schmidt Károly, m. kir.

főerdőtanácsosok ; Bodor Gyula, Kozma István, Mariányi János, Kovács Gábor, m. kir. erdőtanácsosok ; Gergő Károly, m. kir. főerdőszámtanácsos, bizottsági tagok ; Térfi Béla m. kir. főerdőmérnök, az alap jegyzője és Huttya Pál m. kir. erdőszámellenőr, az alap számvevője.

Elnök üdvözlí a megjelent tagokat és az ülést határozatképesnek nyilvánítván, bejelenti, hogy Laitner Elek, miniszteri tanácsos, bizottsági tag, halaszt-hatatlan hivatalos elfoglaltsága miatt az ülésen részt nem vehet.

1. Jegyző felolvassa az alapnak az elmúlt évnegyed végéről szóló pénztár-álladáki kimutatását. (Lásd a túloldali táblázatot.)

A bizottság a jelentést tudomásul veszi s egyuttal az előadó indítványára elhatározza, hogy a „Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank"-nál folyószámlán elhelyezett készpénzből 13.000 (tizenháromezer) korona névértékű „Magyar korona járadék" kötvényt vásárol.

2. Jegyző bemutatja a földmívelésügyi miniszter urnak 73231/909. számú leiratát, melylyel értesíti a bizottságot, hogy az alap 1908. évi zárószámadását felülvizsgáltatta s helyesnek találta s ennek alapján felhatalmazza a bizottságot, hogy az alap jegyzőjének és számvevőjének a szokásos felmentvényt meg-adhassa.

A bizottság a miniszter ur leiratát tudomásul véve intézkedett, hogy az alap jegyzőjének és számvevőjének az 1908. évre vonatkozólag a szokásos fel-mentvény megadassék.

3. Jegyző bemutatja özv. Verbovszky Józsefnének a bizottsághoz intézett beadványát, melyben az előző ülés határozatából kifolyólag hozzá intézett fel-hívásra bejelenti, hogy az alapból 300 korona segélyt nyert Menyhért fia folyó évi április hó 27-én lépett ki a tanintézetből.

A bizottság a bejelentést tudomásul véve elrendeli, hogy Verbovszky Menyhért segélyének május és június havi összesen 60 koronára rugó és még fel nem vett részletei a szabályzat 23. §-a értelmében az alaptőkéhez csatoltassanak.

4. Jegyző bemutatja Wilhelm Gyula m. kir. erdőszámtanácsos beadványát, melyben annak bejelentése mellett, hogy az alapból 200 K. segélyben részesített Sarolta lányát folyó évi április hó 19-én súlyos betegsége miatt az intézetből kivette, kéri, hogy a szabályzat szerint ekként beszüntetendő két havi részlet kiutalása függőben tartassék addig, míg a megfelelő eredménnyel letett vizsgá-latról szóló bizonyítványt pótlólag be fogja mutatni.

A bizottság a bejelentést tudomásul véve, a folyamodót értesíteni hatá-rozza, hogy kérélme az alapszabályzat 23. §-ának kifejezett rendelkezése miatt teljesíthető nem volt s egyben elrendeli, hogy a segélynek május és június havi, összesen 40 koronára rugó és még fel vett részletei az alaptőkéhez csatoltassanak.

5. Előadó bemutatja a közzétett pályázati felhívás folytán beérkezett segély-kérvényeket.

Beérkezett összesen 246 kérvény, melyekben 345 gyermek részére kérnek segélyt.

A segélyben részesülésre nézve a szabályzatban foglalt rendelkezések alkal-mazása folytán a pályázatból kiesik 45 gyermek és pedig: a) 8 gyermek meg

Az alap vagyonának álladéka az 1909. év II. negyedének végén.

Folyószám	Megnevezés	A m. kir. posta- takarékpénztárnál		A Magyar Leszá- mitoló és Pénz- váltó Banknál				Jegyzet
		kézpénzben		értékpapír				
		K	f	K	f	K	f	
1	Álladék a mult évnegyed végén	3812	20	7202	08	237000	—	
	<i>Bevétel a folyó évnegyedben :</i>							
2	Járulékok, adományok	14133	96	—	—	—	—	
3	Gyümölcsöző tőkék kamata	—	—	4675	78	—	—	
4	Különféle bevételek	—	—	—	—	—	—	
5	Átutalások a postatak. pénzt.-hoz	—	—	—	—	—	—	
6	Értékpapírok eladásából	—	—	—	—	—	—	
7	Átfutó bevételek	50	—	64	22	—	—	
8	Vásárolt értékpapírok	—	—	—	—	—	—	
	Összesen	17996	16	11942	08	237000	—	
	<i>Kiadás a folyó évnegyedben :</i>							
1	Kiadás az alaptőkéből	—	—	—	—	—	—	
2	Kifizetett segélydíjak	16180	—	—	—	—	—	
3	Kezelési kiadások	51	58	—	—	—	—	
4	Különféle kiadások	10	—	—	—	—	—	
5	Átutalások a postatak. pénzt. tól	—	—	—	—	—	—	
6	Értékpapírok vásárlása	—	—	—	—	—	—	
7	Átfutó kiadások	90	—	—	—	—	—	
8	Eladott értékpapírok	—	—	—	—	—	—	
	Összesen	16331	58	—	—	—	—	
	Levonva a bevételből a kiadást mutatkozik tiszta vagyon	1664	58	11942	08	237000	—	
	Ebből az összegből esik :							
	1. alaptőkére	—	—	170271	76	—	—	
	2. folyó kezelésre	—	—	80334	90	—	—	
	A folyó kezelésnél mutatkozott összegből esik :							
	a) az 1908/1909. évre enged. segélyekre	—	—	160	—	—	—	
	b) az 1909/1910. évre kioszt- ható segélyekre	—	—	47900	—	—	—	
	c) az 1909. évi tiszta jöve- delem	—	—	32274	90	—	—	

Budapest, 1909. évi június hó 30.

Huttya Pál s. k.
az alap számvivője.

nem felelő tanintézet miatt, b) 17 gyermek meg nem felelő bizonyítvány miatt, c) 3 gyermek, mert a kérvény határidőn túl érkezett be és d) 17 gyermek, mert egy tisztviselőnek 2, illetőleg 3 gyermeke a szabályzat 20. §-a értelmében csak akkor segélyezhető, ha az illetőnek legalább 4, illetőleg 5 ellátatlan gyermeke van.

Eszerint tehát a folyó évben a segélyzésre fordítható 47.900 K szétosztásánál csak 300 gyermek volt tekintetbe vehető, kik közül azonban a segélyösszeg elégtelensége miatt az előadó csak 209 gyermek segélyezését hozhatja javaslatba.

A bizottság a külön füzetbe foglalt előadói javaslatot tételtől átvizsgálván, azt egyhangulag magáévá teszi és elhatározza, hogy azt, mint saját javaslatát jóváhagyás és a segélyeknek a jövő tanévre való adományozása végett jelen jegyzőkönyvvel együtt a m. kir. földmivelésügyi miniszter ur elé terjeszti.

Ezzel kapcsolatban egyuttal arra való tekintettel, hogy özvegy Savel Sándorné, kinek gyermeke meg nem felelő bizonyítványa miatt segélyben részesíthető nem volt, segélyre nagyon is reá van szorulva, mert két gyermekét kell évi 500 K kegydíjából neveltetni és iskoláztatni, egyhangulag felkérni határozza a földmivelésügyi miniszter urat, hogy a kérvényezőt más forrásból pénz-segélyben részesíteni kegyeskedjék.

K. m. f.

Nagy Károly s. k.

m. kir. főerdőtanácsos, előadó.

Tomcsányi s. k.

miniszteri tanácsos, h. elnök.

Tótfi Béla s. k.

m. kir. főerdőmérnök, az alap jegyzője.

A m. kir. földmivelésügyi minisztérium szolgálati ügyköréhez tartozó államerdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alapból a földmivelésügyi miniszter urnak f. évi 74136. sz. a. kelt rendelete alapján az 1909/1910. tanévre segélyben részesítették a következő tisztai gyermekek, illetve árvák:

a) *Egyenkint 400—400 korona segélyben részesültek:* Jerbic Marijan és Ganovszky Géza.

b) *Egyenkint 300—300 korona segélyben részesültek:* Farkas Sándor, Hajdu Mártha, Mészáros Gizella, Basa Irén, Veress László, Zsuffa László, Bartha Imre, Rétyi Anna, Udvardi Tibor, Németh Anna, Bátyka Zoltán, Szóts Margit, Révay Izabella, Lehoczky Árpád, Csiby Ferencz, Urbanovszky Elemér, Pruzsinszky István, Marenic Gizella, Neviczky Tibor, Faller Dezső, Vassányi Béla, Pataki Oszkár, Lohr Margit, Rozsnyay János, Giller Piroska, Szepesházi János, Früstök Éva, Verbovszky Menyhért, Lengyel Ilona.

c) *2—2 gyermek segélyezésére 300—300 korona segély adatott az alábbi gyermekeknek,* mert a segélyösszeg elégtelensége miatt külön-külön 200—200 segély adományozható nem volt: Héjas Kálmán, Érsek Tibor, Grünld István, Hamar Lajos, Zajc József, Schusztter Erzs, Kintses Gyula, Muraközy András, Jákó Jenő, Vukovic Ferencz, Kadácsi Géza, Kundrát Béla, Gábor Anna, Fűrher Rózsi, Másztics Miklós, Schuchevich Olga, Regenhardt Erzs, Pilaveczy Erzs, Vajda András, Seyfried Elza, Kiss Péter, Debreczy Lenke, Bárdos Andor, Dióssy József, Hajdu Endre, Payer Alice, Szmik Viktor, Moré László.

d) *Egyenkint 200—200 korona segélyben részesültek*: Orencsák Valéria, Aschner Ilona, Krausz Károly, Pásztor Sándor, Pálka Géza, Kriszta Ilona, Malbohan Ede, Kayser Albert, Kovács Rózsika, Székely Gusztáv és Tivadar, Gerő Böske, Ratkovszky Károly, Günther Lenke, Ladányi Jenő, Klimkó Valéria, Urszinyi Dezső, Reschner Hajnalka, Riesz Klára, Wolf Margit, Geyer Margit, Nagy György és Endre, Veress Mária, Lonkay Elvira, Zsuffa Jolán, Gyarmathy István, Schlachta László, Szomolányi Zoltán, Kovács Pál, Rétyi Berta, Sikó Ilona, Habel Erna, Garic Svetozár, Sih Károly és Lajos, Huttya Ilona, Gabnay Ilona, Draskovich Ilona, Bíró Zoltán, Donáth Irén, Hibbján Aranka, Körmendy Tibor, Bohunitzky Endre, Polgárdi István, Bátyka Elemér, Hantos Erzs, Bosnyák Elemér, Apáti Imre, Szőts Klára, Páll György, Ferencz és Tamás, Révay Erzs, Kostenszky Géza és Leona, Székely Gyula, Ziegler Helén, Várjon Géza, Uitz Imre, Polacsek Ferenc, Borbáth Erzs, Papp Lujza, Gaal Lujza, Vozarik Antónia, Bodnár Anna, Fekete János, Pausinger Emma, Vassányi István, Vég László, Revy Margit, Erős Viola, Dragan Gyula, Takács Ilona, Napholtz Jenő és Zoltán, Huberth Rusi, Zachar Sári, Bodor Miklós, Payer Sándor, Brannich Adél, Szabó Sarolta, Boda István, Debreczeni Dezső, Ittu Romulus, Benedek Ilona, Seh Lajos, Mátrai Mária, Spanyol Béla, Rochlitz Klára, Karvas Etelka, Petényi Oszkár, Jamnitzky István és Tibor, Gruber Gabriella, Szabó Zsófi, Saád Ferencz, Kayser Alexa, Neviczky Gabriella, Percz Károly, Hohoss Elemér, Burdás Ilona, Sailer Györgyike, Györk Ernő, Preiszner Jenő és Ella, Ranku Alice, Pászthy Emilia, Bíró László, Mariányi Dezső, Sóska Gyula, Krizsán Stefánia, Darkó Gábor, Pildner Irén, Wilhelm Sarolta, Gyenge Gábor, Szakmáry Géza és Judith, Mike Gyula, Lumnitzer Sándor, Margit és Ilona, Szilárd Imre és Sári, Veszely Adrienne, Sziogyártó Jenő, Trauer Ervin, Kovács Irén, Mezey Dénes, Szántó Ilona, Divald Piroksa, Rochlitz Oktávia, Craus Gaszton, Zanko Magda, Rusnyay Ilona, Schwarz Frigyes, Szabó Margit, Ivanich Olga, Giller Elma, Szepesházi Jolán, Füley Gizella, Tompa Valéria, Zalay Endre, Zuskin Lenke, Hrabovszky Zoltán, Molnár Lenke, Bogsch Margit, Bartha Ilona, Kossányi Béla, Ercsényi Béla.

Segélyt nyert tehát összesen 209 gyermek és pedig: 2 egyenkint 400—400 K, 57 egyenkint 300—300 K és 150 egyenkint 200—200 K összeget.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1909. évi július hóban.

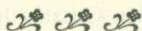
A rövidítések magyarázata:

Alapítványi kamat	= ak.	Hazánk házi faipara (Gaul Károly)	= H. F.
Alapítványi tőketörlesztés	= att.	Értekezések az erdőrendezés köréből	= Ec.
Altiszti segélyalap	= Asa.	Hirdetési díj az E. L.	= hd.
Átutó bevétel	= áb.	Hirdetési díj az „Erdő”-ben	= Ehd.
Bedő Albert alapítvány	= BAa.	Időközi kamatok (takarékpénztári)	= ik.
Bükktüzifa romlása stb.	= Btr.	Kedvezményes lapdíj	= kld.
Egyéb bevétel	= Egy.	Készpénzalapítvány	= k. a.
Erdői facsemeték nevelése	= Ecs.	Külföldi fanemek tenyésztése	= Kft.
Erdészeti építéstan I. rész (középi- téstán) I. kötet	= Eép. I. 1.	Lakbér	= lb.
Erdészeti építéstan I. rész 2. köt.	= Eép. I. 2.	Lapdíj (Erd. Lapok)	= ld.
Erdészeti építéstan II. rész (Ut-, vasut- és hidépítéstan)	= Eép. II.	Legelő erdők (Földes J.)	= FL.
Erdészeti Géptan	= Egt.	Legelő-erdők berendezése	= M. L.
Erdészeti Lapok egyes füzetek	= EL.	Magyar Erdészeti Oklevéltár	= EOT.
Erdészeti Növénytan II. rész	= Nvt. II.	Népszerű növénytan	= N. Nvt.
Erdészeti Nyereségszámítástan	= Enyt.	O Felsége fénynyomatu arcsképe	= OFa.
Erdészeti rendeletek tára	= Ert.	Perköltség	= Prk.
Erdészeti zsebnaptár	= Npt.	Postaköltség	= pk.
„Erdő” című lap	= Eld.	Rendkívüli bevétel	= rb.
Erdőbecsléstan II. kiadás	= Ebt.	Szállaló Erdők Berendezése	= Szeb.
Erdőértékszámítástan II. kiadás	= Eét.	Számtan erdőőri szakiskolák részére	= Sz.
Erdőőr	= Eö.	Tagsági díj	= td.
Erdőrendezéstan	= Rz.	Tangens-táblázatok	= Tl.
Erdőrendezéstan (Fekete)	= Rz.	Gr. Tisza Lajos-alapítvány	= TLa.
Erdők berendezése	= Eb.	Titkári nyugdíjalap	= t. ny. a.
Erszébet királyné alapítvány	= E. a.	Tölgy és Tenyésztése	= Töt.
Értékpapírok kamatai	= Ek.	Vadászati ismeretek kézikönyve	= Vik.
		Wagner Károly alapítvány	= WKa.

Anderkó Ábel td. 48.—; Ajtay Sándor hd. 10.—; Alsópián község hd. 56.60; Antony Gyula td. 8.—; gróf Andrássy A. örök. ak. 20.—; Ágh Gyula ak. 4.—; Ay Antal td. 16.—; Barcs Kálmán ak. 8.—; Bund Károly t. ny. a. 47.—; Balogh Kálmán td. 16.—; Beniczko József td. 8.—; Bartha Ábel td. 16.—; Benedek Albert td. 16.—; Besztercei erdőig. hd. 106.88; Borbáth Gerő ak. 16.—; Burdás János ak. 16.—; Bakkay József td. 16.—; Besztercei erdőig. hd. 41.05; Bartha Béla td. 16.—; gróf Ballestrem urad. hd. 10.15; Brassói g. n. egyház td. 16.—; Bartha Gábor td. 49.20; Bartha Sándor td. 48.—. Cséti Viktor ld. 8.—; Cseleji József td. 16.—; Csopaj Kornél ak. 16.—; Cseres Gyula att. 40.—, ak. 2.—. Darvas Béla td. 16.—; Danielisz Elek td. 16.—; Dragán Gyula td. 16.—; Darkó Gábor td. 16.—; Demény Lajos td. 16.—; Damsberg Antal td. 16.—. Eperjes város att. 200.—, ak. 5.—; Ernyey Károly td. 16.—; Ercsényi Béla W. K. a. 20.43; Élesdi erdőipar rtsg. hd. 9.55; Egri főkáptalan hd. 7.35; Eröss Gyula td. 8.—; Erdőre 487.24. Földmiv. min. hd. 149.30; Földhitelintézet ék. 1636.—; Farkas György td. 48.—; Fekete János td. 16.—; — Ferenczi Béla td. 12.—; Fischl József td. 8.—; Földhitelintézet ik. 9-68; Finke Mihály td. 16.—; Földmiv. min. hd. 187.50; Fogassy Gyula td. 16.—; Ferenczy Lajos d. 16.—; Feketehalom község hd. 18.85; Frits Gyula td. 16.—; Figuli Lajos

td. 13.—; Felsőrákos község hd. 26.35. Gruber Rezső td. 8.—; Gombossy József td. 8.—; Gyöngyössy Béla ak. 16.—; Glasner S. Ebt. 6.—; Gölnicz-bánya város td. 16.—; Galgóczi főszolgabíró hd. 21.15; Guzikovszky Boldizsár td. 8.—; Gintner Bálint td. 49.10; Gulyás Jenő td. 18.—; Gyarmathy Mózes td. 16.—. Hajdu János td. 16.—; Horváth József Eő. 6.—; Halmi László td. 8.—; Hoffmann Brunó att. 20.—; Hudák Lajos att. 4.—, ak. 2.—; Huszár Kornél td. 8.—; Hacher Gyula td. 16.—; Hárs István att. 40.—; Hibbján János att. 50.—; Hyna Ottó td. 16.—; Hohoss János td. 8.—; Hantos Ernő td. 25.—; Homicskó Aladár td. 8.—; Hegyvidéki kirend. hd. 144.25; Hoznek Gyula td. 8.—; Horváth Ferenc Eő. 6.—, pk. 0.55. Jüngling János td. 16.—; Jausz Sándor td. 20.—. Kolecányi László td. 16.—; Kralovánzsky János td. 16.—; Kakas Ödön td. 16.—; Kákossy László td. 16.—; Köllő Pál td. 8.—; Keleti Lajos td. 16.—; Krausz Ernő td. 16.—; Karsai Károly td. 16.—; Kolozs-vári erdőig. Ert 7.90, pk. 0.65; Kossányi Béla td. 48.—; Kerkáskapolnási v. urb. hd. 14.65; Krippel Mórtd. 16.—; Kiss János Eő. 6.—, pk. 0.55; Katona István td. 16.—; Kimpián Gusztáv td. 12.08; Kollár János td. 10.—. László Miksa eb. 62.—; Libohorszky József tnya. 4.—; Léber György td. 20.—; Lochián Viktor ld. 16.—; Lux János td. 8.—; Lachmann József ld. 14.40; Lugosi erdőig. hd. 16.95; Loványi Heribert td. 6.—; Laky Sándor Eő. 6.—, Sz. 1.50; Lipka Béla td. 54.—; Leitner Endre td. 16.—. Mocsári István könyvekért 20.—; Magyar Leszámtólóbank ik. 426.40; Mihalik Dezső ak. 16.—; dr. Mihálka György hd. 34.45; Mányay Imre hd. 11.55, td. 8.—; Monszpart István td. 6.—; Méhes Péter Pál td. 48.15; Mohr Julius hd. 36.—; Mikolasek György td. 16.—. Nyíri Dénes td. 16.—; Nárai Lajos td. 16.—, áb. 2.40; Nagel Ottó Eő. 12.—; Nagy József td. 16.—; Neuhöfer Sohn hd. 10.50; Nagykapus község hd. 12.25. Orbán Imre ld. 8.—; Ormós Zsigmond ak. 20.—; Ott Károly td. 49.—; Ökörmezői főszolg. hd. 21.25. Persián Iván lb. 54.—; báró Perényi Zsigmond ak. 20.—; Plachy Teofil td. 10.—; Pilz Ottó td. 16.—; özv. Pruzsinszky Károlyné ak. 2.—, att. 8.—; Papp László td. 8.—; Papp Sándor td. 8.—; Przihoda Pál td. 16.—; Podhradszky András td. 16.—; Pajer István Éép. I—II. 34.40, pk. —.12; Polakovics György td. 29.80; Pátia Eő. 24.—. Rényi Károly Eő. 6.—; Rottler József td. 16.—; Ringler Antal att. 10.—; Rumann Gottfried td. 6.—; Rajtsán János td. 16.—; Regenhart Pál td. 16.—; Rényi Károly Eő. 6.—; Rigan Sámuel td. 8.—; Rusz Imre td. 16.—; Rochlitz Nándor ak. 10.—; Rényi Károly Eő. 6.—; Ráth Mór Eő. 6.—. Szabó Kálmán td. 16.—; Szénássy Béla td. 16.—; Somogy Lajos td. 8.—; Schmidt János ak. 16.—; Schmotzer János td. 16.—; Sikó Áron td. 16.—; Stéger Antal att. 25.—; Steller Ede td. 4.—; Szantner Gyula td. 16.—; Szecskay Dezső td. 16.—; Schmied Ernő td. 16.—; Szunyogszék község att. 80.—, ak. 12.—; Schusztér András td. 16.—; Schaab Bálint td. 16.—; Schlesinger Alajos td. 16.—; Szentimrey Dániel td. 16.—; Szepeßy Elek td. 4.—; Szunyogszék község ak. 2.—; Schwabik Ferenc td. 16.—; Szöllősi Rezső Éép. I—II. 34.50, pk. —.12; Szimonisz László att. 30.—; Szlimák János td. 8.—; Sangeorgián I. ld. 16.—. Tavassy Lajos td. 8.—; Tihanyi László td. 16.—; Tóbiás Miklós ak. 10.—;

Topánfalvi erdőgond. WKa. 31.65; Tar József td. 16.—; Török János td. 8.—; Török Ödön td. 10.—; Tarcsányi Kálmán td. 16.—; Takács János td. 16.—; Trsztyánszky László td. 16.—; Tótsóvári erdőhiv. hd. 21.45. Ujegyház község hd. 41.15. Várnai Sándor ak. 6.—; Vadas Gyula att. 20.—; Vitt Károly Eö. 18.—; Valkó János Eö. 6.—, pk. —.55. Webel Elek td. 16.—; Weszely alajos td. 8.—; Würsching Frigyes att. 40.—, áb. 4.—; Wolfram Sándor td. 16.—; Wlad János Eö. 6.—, Sz. 1.50, pk. —.30; Wilde Ferencz td. 16.—. Zimay János td. 4.—; Zachár Mihály td. 20.—; Zadrzil János td. 16.—; Zajc Carmelő td. 16.—; Zier Árpád ld. 4.—; gróf Zedtwitz urad. pk. —.19.

Az „Erdészeti Lapok“ 1909. évi XVI. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Díjszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint *a)* faeladási hirdetéseknel 30 fillér, *b)* más hirdetéseknel 20 fillér. Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetések másfélszeres egységárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammonként 25 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

(1. XII. 8.)

Egyetemes busszóla-műszereket és erdei busszólákat

optikai távolságméréssel.

Ár 65 frttól felfelé.

Mérő-asztalokat négyésvonalzókkal, mérő-szalagokat, faátlatókat, rajzeszközöket, területmérőket (planiméter), valamint mindennemű földmérési műszereket készít a legpontosabb kivitel biztosításával

NEUHÖFER és FIA

császár- és kir. udvari látszerész- és műszergyáros

Wien: raktár: I., Kohlmarkt 8.,
gyár ésroda: V., Hartmannsgasse 5.

Az 1900. évi párisi világkiállításon aranyéremmel
kitüntetve.

Kimerítő illusztrált árjegyzék ingyen és bérmentve.
Javításokat leggyorsabban és legpontosabban teljesít. Minden-
féle műszerből készletet tart.

MAGYAR FAKERESKEDŐ

Budapest, V., Nagykorona-utca 32/b.

a legelterjedtebb magyar fakereskedelmi szaklap, melyet minden bel- és külföldi fatermelő olvas.

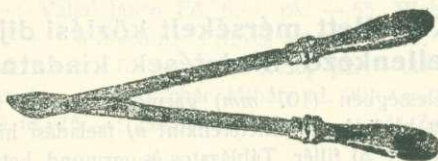
LEGALKALMASABB KÖZLÖNY

ERDŐ-és FAELADÁSOK HIRDETÉSÉRE

Mutatványszám ingyen.

(2. XXIV. 14.)

HAUPTNER-féle NYESŐ-OLLÓK

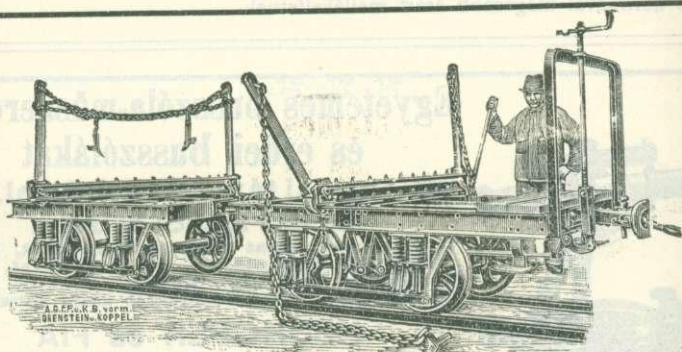

kiválóan alkalmas fiatal vágások felnyesésére, csemete visszavágásra stb. 5. cm. vastagságig zuzódás nélkül simán vág. Árak csomagolással együtt **8.70 kor. darabonként**

GEITTNER és RAUSCH cégénél

BUDAPEST, VI.,
Andrássy-ut 8/Erl

(3. XX. 14.)

ORENSTEIN és KOPPEL

Budapest, VI., Andrássy-ut 102.

Gyár:
Pusztaszentlőrinci nyaraló.

Erdei vasutak eladása és bérbeadása hosszfa- és hasábfaszállításra. Nagy sín-, vágány-, kocs- és mozdonykészlet új és használt állapotban. ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ Vasutak nyomjelzése és építése.

☛ Mintajegyzék ingyen és bérmentve. ☛

(4. XII. 8.)

Élő vadat: élő nyulat, foglyot, fáczánt, őzet, szarvast, mindenemű szőrmes vadat és madarat bármely mennyiségben magas árakon veszek és ajánlatokat kérek.

Nyulak tömeges befogására való saját hálókat és a befogást vezető egyént díjtalanul rendelkezésre bocsátom, esetleg foglyok fogására szolgáló hálókat is.

Biztosíték és magyar uradalmaktól való elsőrendű referenciáik rendelkezésre állanak.

Julius Mohr jun. Königlich Hoflieferant, Wildexporteur, Tier-grosshandlung, Ulm a. D. (9. VI. 3)

DIETL ÁGOSTON

FŐERDÉSZ

ERDÉSZETI IRODÁJA

BUDAPEST, V., ZOLTAN-U. 7.

Elvállal mindennemű erdészeti üzemberendezést, erdőbecslést, szakvéleményadást, üzemterv és revizionális munkálatok készítését, felméréseket, erdővételt és eladást, erdőbirtokok felügyeletét és kezelését, vadászterületek, vadlelővések bérbeadását és vételét, azok szakszerű berendezését, fáczánosok létesítését. Erdőőrök, vadőrök részére állások díjtalanul közvetíttetnek. (5. XII. 12.)

Alerdészi állás. Kerestetik egy magyar nyelven kívül tótul, vagy lengyelül beszélő alerdész, ki szakmájában teljes jártassággal bír, jó bizonyítványokkal rendelkezik és kisebb mezőgazdasággal kapcsolatos erdőgazdaságot vezetni képes. A gazdaság Galicziában fekszik és az állást szeptember 1-én kell elfoglalni.

Folyamodványok „Uradalmi Igazgatóság, Ötvenes, posta Sofronya” címre intézendők. (8. III. 3.)

ROBOZ ÖDÖN ÉS TÁRSA
keményfakivitel
Budapest, V., Váci-körút 82a.

Vesznek mindennemű keményfát és pedig tölgy-, kőris-, jávor-, hárs-, szil-, gyertyán-, bükk-, éger-, cseresznye-, körtefát stb. gömbölyű és metszett állapotban. (6. XII. 6.)

MAGYAR FAIPAR és FAKERESKEDELEM

A hazai faipar, fatermelés és fakereskedelem szaklapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, VI., PODMANICZKY-U. 61.

Fakereskedőknek szánt faárverési hirdetmények és erdő-eladások közzétételére legalkalmasabb organum. (7-4)

Faeladási hirdetmény. 632/909. m. j. sz. — Csikvármegye magánjavainak igazgatósága ezennel közhírré teszi, hogy a vármegye közönsége magántulajdonát képező, Uz és Veresvízvölgyi erdőségeiben:

1. M. kir. földmivelésügyi miniszter urnak 24332/903. számú rendeletével megadott engedély s a vármegye magánjai igazgatótanácsának 415/909. m. j. sz. alatt kelt határozata alapján 3203·04 k. holdon megbecsült 380.723 m^3 gömbölyű luczfenyő, 75.913 m^3 gömbölyű jegenyefenyő, 11.133 m^3 gömbölyű erdei-fenyőhaszonfa, valamint 252.194 m^3 gömbölyű bükkhaszonfa és tűzifa 2,820.000 (kettőmillió nyolczszázhuszezer) K.

Továbbá a vármegye közönsége magántulajdonát képező Csobányosvölgyi erdőségeiben:

2. M. kir. földmivelésügyi miniszter urnak 1381/906. számú rendeletével megadott engedély alapján a Keresztes havasnak Sulczavölgyére hajló részén 393·55 kat. holdon megbecsült 41.888 m^3 gömbölyű luczfenyőhaszonfa és 24.134 m^3 gömbölyű bükk-, mű- és tűzifa 221.507 (kettőszázhuszonegyezeröttszázhet) K.

3. M. kir. földmivelésügyi miniszter urnak 50.665/900. számú rendeletével jóváhagyott rendszeres gazdasági üzemterv szerint kihasználásra esedékes a Csobányos völgyére hajló Bogársarok erdő rész 47·25 K holdján megbecsült 7187 m^3 gömbölyű luczfenyőhaszonfa és 2835 m^3 gömbölyű bükk-, mű- és tűzifa 37.069 (harminczhétezerhatvankilencz) K.

4. M. kir. földmivelésügyi miniszter urnak 84972/903. számú engedélye alapján mintegy 1996·80 kat. holdon összesen mintegy 95.333 tm^3 lucz- és jegenyefenyőhaszonfa, valamint 800 tm^3 bükkfára becsült fatömeg 477.000 (négyszázhetvenhétezer) K kikiáltási árban folyó 1909. évi augusztus hó 30-án délelőtt 9 órakor a megyei magánjavak igazgatóságának irodájában — Csikszereda, vármegye-ház — megtartandó nyilvános árverésen, szó- és zárt írásbeli ajánlatok mellett a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Az 1—4. alatti erdőrészek fatömege külön-külön fog a hirdetményben megjelölt sorrendben árverés alá bocsáttatni, de írásbeli ajánlat együttesen az ajánlati ár külön-külön való megtétele mellett is benyújtható.

A kikiáltási ár 10%-ka bánatpénzben az árverés megkezdése előtt az árverési bizottság kezéhez leteendő.

A szabályszerű bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatok szintén 10% bánatpénzzel vagy megfelelő óvadékképes értékpapírral látandók el és tartalmazniuk kell egyúttal azt a kijelentést is, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri s magát azoknak aláveli.

Elkésett és utóajánlatok nem fogadtatnak el, valamint a hirdetményben kitett erdőrészek fatömegei kikiáltási áron alul eladatni nem fognak.

Az árverési feltételek és becslésre vonatkozó közelebbi adatok mind a négy erdőrész fatömegére külön-külön Csik vármegye magánjavai igazgatóságánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Csik vármegye magánjavainak igazgatósága.

Csikszereda, 1909. évi július hó 4-én.

(10. II. 2.)

Az igazgatóság.

Pályázat erdőgyakornoki állomásra. 81753/1909. sz. — A kir. közalapítványi jerszegi (Krassó-Szörény m.), vöröskői (Pozsony m.) és znióváraljai (Turóc m.) erdőgondnokságánál megüresedett erdőgyakornoki állásokra pályázatot hirdetek.

Ezekkel az állásokkal évi 1000 K segélydíj, évi 100 K lakbér vagy természetbeni lakás, évi 10 *űrm* kemény hasábtüzifa, ezenkívül a hivatalos kiküldetéseknél a szabályszerű kilométerpénz és napidíj élvezete van egybekötve.

A pályázók felhivatnak, hogy a selmeczbányai erdészeti főiskola sikeres végzését, továbbá ép és erős testalkatukat, jól látó-, halló- és beszélőképességüket a vármegyei főorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukról és illetőségükről tanuszkodó anyakönyvi kivonattal fölszerelt, sajátkezűleg írt és alulirott minisztériumhoz címzett kérvényeiket a f. é. szeptember hó végéig a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztériumnál (V. ker., Holdutca 16. sz.) nyújtsák be.

Budapest, 1909 július hó.

(11. II. 2.)

*M. kir. vallás- és közoktatásügyi
minisztérium.*

Árverési hirdetés. 279/1909. sz. — Ung megye, ungvári járásába kebeleztet, Radváncz községében, a nagyméltóságu földmivelésügyi m. kir. minisztériumnak 1908. évi június hó 29-én kelt 66.319. számú engedélyével a radvánczi volt urbéresok tulajdonát képező 20.6 k. hold erdőterületen kijelölt 2485 drb, 885.921 m^3 tölgy mű- és épület- és 355 $űrm^3$ vegyes tűzfára becsült tölgyfa, Radváncz község házában, 1909. évi augusztus hó 25-én d. e. 10 órájkor szó- és írásbeli nyilvános és a fent tisztelt minisztérium f. évi 7486. számú magas utasításával megrendelt III. árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 25.550 korona.

Bánatpénz 2560 korona.

Szabálytalanul felszerelt írásbeli ajánlatok vagy utóajánlatok egyáltalában tekintetbe nem vétetnek.

Szabályszerűen kiállított írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be az árverező bizottság kezeihez.

A részletes árverési és szerződési feltételek, valamint a becsjegyzék az ungvári m. kir. járási erdőgondnokság irodájában a hivatalos órák alatt tekinthetők meg.

Ungvár, 1909. évi július hó 22-én.

(12)

Urbéres elnök.

Hirdetés. 47193/1909. szám. — Az orsovai, bustyaházai, tótsóvári és susáki m. kir. erdőhivatalok, a lipótújvári főerdőhivatal s a máramaros-szigeti, lugosi és zágrábi erdőigazgatóságok egyes vadászterületein a folyó vadászati évadban lelövésre előirányzott szarvasbikák, zergék, őzbakok, medvék és vaddisznók elejtésére az illetékes erdőhivatalok, főerdőhivatalok és erdőigazgatóságoknál szóval vagy írásban teljesítendő jelentkezések sorrendje szerint a hivatalfőnökök által előre megállapítandó napokra és területekre az előírt díjak lefizetése ellenében bárczák fognak kiszolgáltatni és pedig szarvasbikákra és őzbakokra folyó év szeptember 15-ig, zergékre, vaddisznókra és medvékre pedig október 15-ig.

Bővebb felvilágosítások az említett erdőhatóságoknál és a m. kir. földmivelésügyi minisztérium VII/3. ügyosztályában szerezhetők.

Budapest, 1909. évi június hó.

(13)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Erdőeladási hirdetmény. 1766/909. sz. — A volt 13. sz. román bánsági határőrezredből alakult vagyonszövetség részéről közhírré tétetik, hogy az orsovai erdőgondnokságának a m. kir. földmívelésügyi minisztérium 35376/907. számú rendeletével jóváhagyott ideiglenes üzemtervében 1915. év végéig kihasználásra előírt Tiszovicza község határában fekvő „C” üzemosztály X. vágás-sorrend III. tag 2., 3. és 4., valamint IV. tag 1., továbbá a IX. vágás-sorrend IV. tag 2. és 3., valamint V. tag 1. és 2., összesen 528'65 kat. holdat kitevő osztagain előforduló 8996 m^3 tölgy-, 8000 m^3 bükkhaszonfa és 31.660 $űrm$ tölgy- és bükktüzfára becsült összes fatömeg tövön zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött verseny-tárgyalás után eladásra kerül.

Venni szándékozók felhivatnak, hogy a szabályszerűen kiállított és 20.000 (huszezer) korona bánatpénzzel fölszerelt ajánlataikat a vagyonszövetség erdőhivatalának Karánsebesen 1909. évi szeptember hó 11-én délelőtt 11 óráig annál is inkább nyujtsák be, mivel bánatpénz nélkül, elkésve és távirati uton benyújtott ajánlatok figyelembe vételét nem fognak.

Az ajánlatokban az eladásra kiírt összes fatömegért megajánlott tőár számokkal és betűkkel tisztán és kétséget kizáró módon kiírandó és az ajánlattevő ajánlatában kijelenteni köteles, hogy a részletes faeladási föltételeket, melyek az alulírt hivatalnál, valamint a vagyonszövetség orsovai erdőgondnokságánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők, ismeri és magát azoknak minden tekintetben feltétlenül aláveti.

Karánsebes, 1909. évi július hó.

(14) *A volt 13. sz. román bánsági határőrezredből alakult vagyonszövetség erdőhivatala.*

Árverési hirdetmény. 3219/1909. sz. — Borgóprund községnek Borgó Tiha III. rész „Csicsera Lázároi” és „Fácza Zimbroyi” nevű dűlőben az állami főut mentén Borgó vasutállomástól 15·5 km. távolságban fekvő s természetben kijelölt 193'34 kat. hold kiterjedésű erdejében 2842 m^3 -re becsült luczfenyő és 30.393 m^3 -re becsült bükk haszonfa az alulírt m. kir. erdőigazgatóság irodájában 1909. évi augusztus hó 31-én d. e. 11 órákor zárt írásbeli ajánlatok után tartandó nyilvános árverésen értékesítés alá bocsátatik

A faanyagok becsértéke összesen 45.119 (negyvenötezer-egyszáztizzenkilencz) koronában van megállapítva, az ajánlattétel azonban a becsértéktől nem tétetik függővé, de az erdőigazgatóság fenntartja a jogot, hogy az ajánlatok közül a tulajdonos község és illetve ennek vagyonfelügyeleti hatóságával egyetértően szabadon választhassa elfogadásra azt, amelyet saját véleménye szerint legmegfelelőbbnek talál, vagy hogy az összes ajánlatokat is visszatámassza.

Az ivenkint 1 K-ás bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatokban, melyek a megajánlott vételárnak 10%-át kitevő összeggel mint bánatpénzzel ellátandók, számjegyekkel és szóval is világosan ki kell írni a megajánlott vételárat s határozottan kijelentenie tartozik az ajánlattevő azt is, hogy az árverési és részletes szerződési feltételeket ismeri, azokat elfogadja és magára nézve kötelezőleg elismeri.

A kellően fel nem szerelt, elkésve beérkező vagy pedig a megállapított feltételektől eltérő kikötéseket tartalmazó ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az árverési és részletes szerződési feltételek az alólírt m. kir. erdőigazgatóságnál és borgói felső m. kir. erdőgondnokságnál Borgoprundon megtekinthetők, hol ezen faeladási ügyre vonatkozó minden felvilágosítás is megadatik.

Besztercze, 1909. évi július hó 29-én.

(15)

M. kir. erdőigazgatóság.

Faeladási hirdetmény. A földmivelésügyi m. kir. minisztérium 1907. évi 37.316. számú engedélyével az oroszteleki urbéres közönségnek Beregszöllös község mellett a munkácsi vasúti állomástól mintegy 12 km távolságban fekvő erdőbirtokán kijelölt és 2898 m³ mü-, valamint 2734 m³ tűzifára becsült 4192 drb tölgytörzs, továbbá 7886 m³ tűzifára becsült 11.280 drb bükkfatörzs f. évi szeptember hó 9-én d. e. 9 órakor Orosztelek községházánál megtartandó szó- és írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár: 91.000, azaz kilenczvenegyezer korona. Bánatpénz: 9100 korona.

Szabályszerűen kiállított s 10% óvadékkal felszerelt zárt írás-

beli ajánlatok, melyek ivenként 1 koronás bélyeggel látandók el, legkésőbb 1909 szept 9-én d. e. 9—10 óra között az árverést vezető bizottsághoz nyújtandók be; a zárt ajánlatokban kifejezetten kijelentendő, hogy az ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti, valamint a megajánlott összeg nemcsak számjegyekben, de betűvel is kiírandó.

Utó-, távirati és szabálytalanul kiállított ajánlatok visszautasítatnak.

A részletes árverési és szerződési feltételek úgy Orosztelek község volt urbéres birtokossági elnökénél, valamint a beregszászi m. kir. állami erdőhivatalnál a hivatalos órák alatt betekinthesők.

Orosztelek, 1909 aug. hó 1.

(16. II. 1.) *Orosztelek község v. urb. birtokossági elnöke.*

Tölgyfaeladás. A m. kir. földművelésügyi miniszter urnak 25078/907. és 6842/909. sz. rendeleteiben foglalt engedély alapján a nyéresházai (alsónerezniczei) közbirtokosság ugyanazon község határán, a nyéresházai vasúti állomástól 5 *km*-re eső mintegy 59 kat. hold területen levő 4984 darab tölgyfából álló erdejét 1909. évi szeptember 28-án d. e. 10 órakor Máramarosszigeten a kir. kincstári ügyészség hivatalos helyiségében tartandó nyilvános árverésen, zárt írásbeli ajánlatok útján eladja.

Az eladandó fák összes fatömege a f. évben eszközölt részletes és pontos becslés szerint kéreg nélkül 9328 *tm*³-re megy, ebből haszonfa 1720 *m*³, talpfa 1895 *m*³, fűrészáru 2265 *m*³, a többi tűzifa és galyfa. A kikiáltási ár 109.119 korona, melynél alacsonyabb ajánlat el nem fogadtatik. Bánatpénzként 10.910 korona teendő le.

A közbirtokosság fenntartja magának azon jogot, hogy az ajánlatok közül azt fogadja el, melyet legmegfelelőbbnek talál.

Az árverési és szerződési feltételek alantirtnál Máramarosszigeten és a m. kir. erdőhivatalnál Bustyaházán a hivatalos órák alatt megtekinthesők.

Máramarossziget, 1909. évi július 29-én.

(17)

Dr. Mihályi János,
közbirtokossági elnök.

Kocsánytölgy-, szil- és csertölgyfaeladás. A zágrábi érseki uradalom jószágfelügyelősége (Billéd) elad zárt ajánlat útján, a perjámosi erdőben idei téli vágásból kikerülő tölgyfát körülbelül 436 m^3 , szilfa körülbelül 27 m^3 és csertölgyrönköket körülbelül 130 m^3 haszonfatömeget.

Erősségi osztályok: a tölgynél 22—30 cm 26 $\%$, 30—40 cm 47 $\%$, 40 cm -en felül 27 $\%$, szilfa 22—50 cm , a cserfa 22—30 cm 20 $\%$, 30—40 cm 58 $\%$ és 40 cm -en felül 22 $\%$.

Az erdő közvetlenül a Maros partján fekszik, vasuti állomás helyben, Perjámoson.

Zárt ajánlat 10 $\%$ bánatpénzzel ellátva, melyekben általány vagy erősségi osztályokra vonatkozó ár szóval is kiirandó és világosan kitüntetve, hogy ajánlattevő az eladási föltételeket ismeri és azoknak magát aláveti, szept. 30-ig alulírott uradalom jószágfelügyelőségéhez beküldendő.

Az ajánlatok szólhatnak az összes fatömegre, vagy pedig csak egyes faminőségre.

Az eladási föltételek alulírott uradalmi jószágfelügyelőségénél, úgy az erdészeti hivatalnál Perjámoson megtekinthetők.

(18. II. 1.)

Zágrábi érseki uradalom jószágfelügyelősége
Billéd (Torontálmegeye).

Faeladási hirdetmény. 2046/1908. sz. — Háromszék vármegyében fekvő Ozsdola község előljárósága közhirrre teszi, hogy a nagymélt. m. kir. földm. min. ur 41603/1908. I/A2. számú rendeletével a „Mesztáku“ nevű erdő rész 700 kat. holdján rendkívüli használatra engedélyezett 27.533 db luczfenyő, 25.447 m^3 , 58.795 db jegenyefenyő 115.039 m^3 , 180 db erdeifenyő 59 m^3 , 443 db juhar 505 m^3 és 254 db szil 262 m^3 kéreg és csucs nélküli fatömeggel, melyből az apadék és selejt leütésével a luczfenyő 19510·5, a jegenyefenyő 82545·0, az erdeifenyő 47·5, a juhar 303·0 és a szil 157·3 m^3 haszonfára becsültetett, 1909 szeptember 4-én délelőtt 10 órakor a község házában Ozsdolán zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár 526.349, azaz ötszázhuszonhatezerháromszáznegyvenkilencz K. Kihasználási határidő 8 év.

Bánatpénz 10⁰%, vagyis 52.635 K. Utóajánlatok el nem fogadtatnak. Szabályszerűen kiállított írásbeli zárt ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt az árverezőbizottság elnökénél nyújtanak be.

A részletes fabecslés, árverési és szerződési feltételek Ozsdola községhezánál a sepsisztgyörgyi m. kir. áll. erdőhivatalnál és a bereczki m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Az erdő a községtől 19.5 s a község a kvásárhelyi vasutállomástól 9.9 km távolságban fekszik.

Kelt Ozsdolán, 1909 július 25-én.

Szőcs Áron s. k.

körjegyző.

Zsögön István s. k.

kbíró.

(19. II. 1.)

Okleveles erdész erdélyi uradalomnál erdőgondnoknak felvétetik. Javadalmazása: évi 2400 kor. kezdőfizetés, szabad lakás konyhakerttel. 1 tehéntartás és kiszállásnál a megállapított napi-dijak, továbbá ló- és kocsitartás vagy 1000 korona évi lótar-tási átalány. Véglegesítés 3 évi szolgálat után 3000 korona évi fizetés-és nyudíjjogosultsággal. A fizetés a további szolgálati évek után meghatározott korpótlékkal emelkedik.

Az állomáshelyen állami főgimnázium van. Kimerítő ajánlatok oklevél- és bizonyítványmásolatokkal, valamint arczképpel felsze-relve, 20. szám alatt a kiadóhivatalba intézendők. (20)

Főerdőőri állásra szakvizsgázott, erélyes, józan és szorgalmas erdőőr kerestetik havi 60 kor. kezdőfizetés, lakás, fűtés, 1 hold kerthasználat, 1 ló-, egy tehén- és egy borju tartással. Pályázatok, melyekben a nyelvismeret, családi állapot és eddigi alkalmaztatás megjelölendők, arczképpel, szakvizsga- és szolgálati bizonyítványmásolatokkal felszerelve „Főerdőőr” jeligére a kiadóhivatalba küldendők. (21)

Árverési hirdetmény. Hunyad vármegye Petrozsény község határában fekvő alulírott tulajdonát képező „Bretanu cu Bou” nevű 269.203 katasztrális hold kiterjedésű erdőnek, mintegy 7300 m³ fenyőfa és 30.520 m³-re becsült bükkfakészlete zárt írásbeli ajánlattal egybekötött nyílt szóbeli árverésen el fog adatni.

Kikiáltási ár együttesen 80.000 korona.

A kikiáltási ár 10⁰/₀-a az árverés napján bánatpénzül alulírott-nál lefizetendő.

Az árverés folyó évi augusztus hó 31-ikén délután 3 órakor fog Beszterczen (Besztercze-Naszód megye) Kórház-utca 12. szám alatt megtartatni. Az árverési és szerződési feltételek kívánatra megküldetnek.

Helyi megbízott Tinka Péter lakása Petrilla községben (Petrozsény mellett).

Besztercze, 1909. évi július hó 9-én.

(22)

Simén Béla,

m. kir. határszéli rendőrkapitány.

Faeladási hirdetmény. 1469/1909. főszb. sz. — Szecsél község (Szeben vármegye) eladja a tulajdonát képező „Bercu Rosu” nevű erdőrészen, a földmívelésügyi m. kir. miniszter urnak 1909. évi 1839/I/A/2. számú rendeletével engedélyezett 1160 kat. hold területen kiszámlált, mintegy 1396 darab 14—27 cm, 863 darab 28—37 cm és 283 darab 38—70 cm mellmagasságban mért átmérőjű és kéregnélküli 1265 m³ haszonfára, valamint 171 m³ tűzifára becsült tölgytörzset folyó évi szeptember hó 18-án d. e. 9¹/₂ órakor Szecsél község házánál zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen.

Kikiáltási ár: 16.388 kor. 50 fill.

Bánatpénz: 1639 kor.

Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Írásbeli zárt ajánlatokhoz a kiírt bánatpénz csatolandó.

Az általános árverési és szerződési feltételek a szecseli községi előljárásnál és a szelistyei m. kir. erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Megjegyeztetik, hogy az eladásra kerülő erdőrészt közvetlen az országút mellett fekszik és attól Orlát vasuti állomás 5.2 km., Szelistye vasuti állomás pedig 6.0 km. távolságra van.

Szelistye, 1909. évi augusztus hó 6-án.

(23)

A járási főszolgabíró.

Középiskolát, szakiskolát végzett és szakvizsgázott fiatal egyén, ki magyarul és németül tud, 2 évi gyakorlattal bir, uradalomban állást keres. Megkereséseket „Hubertus“ jelige alatt a kiadóhivatalba kérek. (24. II. I.)

30 éves kitünően szakvizsgázott, nagy gyakorlattal bíró ügyes térképező, rajzoló, rond- és szépírásu, erdő és földmérést önállóan végző, magyar, román és kevésbé németül beszélő egyén, ki jelenleg hitb. uradalomban 4 év óta mérnököt helyettesít, nősülési szándékból állását változtatni óhajtja, „erdőkezelői“ vagy más megfelelő állandó alkalmazást keres. Czim a kiadóhivatalban. (25)

Az „Erdészeti Lapok“ 1909. évi XVI. füzetének tartalma:

	Oldal
<i>Zivuska Jenő</i> : Mezőgazdasági használatra kevésbé alkalmas területek beerdősítése. (Folyt. köv.)	785
<i>Bóra Elemér</i> : Új alvázás kocsi- és fékrendszerem ismertetése. (Befejező közl.)	799
IRODALOM. Könyvismertetés. <i>Petricsek Adolf</i> : A magyar birodalom fon- tosabb fás növényeinek mag- és terméshatározója	807
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK. Pályázat erdősítési jutalmakra	808
FAKERESKEDELEM. Béke a parkétiparban. — A fa vasuti díjtételei- nek felemelése. — Határőrvidéki tölgyfaeladások. (<i>Fr. L.</i>)	810
KÜLÖNFÉLÉK. <i>Schenek István</i> † — Szerbia erdészetéről. (<i>Fr. L.</i>) Serpulit házigombaellenes szer. — Felhívás vadászati jutalmak ügyében	811
VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK az erdészeti szolgálat köréből	815
ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. Jegyzőkönyvek az állami erdőtisztek gyermekének nevelését segélyező alap intéző bizottságának üléseiről	815
Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál 1909. évi július hóban teljesített befizetések.	822
HIRDETÉSEK	I—XIII

ERDEI FACSEMETÉK NEVELÉSE. Irta: Tomcsányi Gusztáv. Ára tagoknak 3 K, nem tagoknak 4 K; 4 K 45 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik.

ERDÉSZETI ÉPÍTÉSTAN. Irta: Sobó Jenő. I. rész. 1. és 2. kötet: Középités tan. Egy-egy kötet ára tagoknak 11 K 20 fill., nem tagoknak 16 K. — II. rész: Ut-, vasut- és hidépítés tan. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 16 K.

MAGYAR ERDÉSZETI OKLEVÉLTÁR. Szerkesztette és történeti bevezetéssel ellátta: Tagányi Károly. 3 kötet. 1906. Ára tagoknak 20 K, nem tagoknak 40 K.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. 1880—1884. (I—IV.) és az 1885—89. (V—IX.) évfolyam teljesen elfogyott. (Ezen évfolyamokat az egyesület mérsékelt áron visszaváltja.) Elfogyott továbbá az 1890. (X.), 1892—5. és 1899 (XIX.) évfolyam.

Az 1891. (XI.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1896. (XVI.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 K.

Az 1897. (XVII.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1898. (XVIII.) évfolyam ára tagoknak 70 fill., nem tagoknak 1 K 40 fill.

Az 1900. évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1901—1903. (XXI—XXIII.) évfolyam ára tagoknak 3 K, nem tagoknak 5 K.

Az 1904. évi (XXIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K 50 fill., másoknak 2 K 40 fill.

Az 1905. évi (XXV.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., másoknak 1 K.

Az 1906. és 1907. évi egyesített füzet ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K 50 f.

Az 1908. évi XXVIII. évf. ára tagoknak 1 K, másoknak 2 K.

Az Erdészeti Rendeletek Tára egyes füzetei 45 fill. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldetnek.

TANGENS-TÁBLÁZATOK. Összeállította Pohl János. Ára tagoknak 1 K, nem tagoknak 2 K. (Kapható a szerzőnél is Oraviczán.)

A LEGELOERDŐK. Irta: Földes János. (Külön kiadása az Erdészeti Lapok 1895. évi I—V. füzetében közölt munkának.) Ára tagoknak 1 K. 60 fill. nem tagoknak 2 K 40 f; 55 f. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldhető.

A VADÁSZATI ISMERETEK KÉZIKÖNYVE. Írták: Belházy J., Szécsi Zs. és Illés N.; négy kötet ára az O. Erd. E. tagjainak füzve 9 K, kötve 13 K.

HAZÁNK HÁZI FAIPARA. Irta Gaul Károly. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 1 K 40 fill., másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

A BÜKKTÜZIFA ROMLÁSA ÉS AZ ELLENE VALÓ VÉDEKEZÉS. Irta: Gellért József. Ára tagoknak 60 fill., másoknak 1 K. Bérmentesítésre 35 fill. küldendő.

A KÜLFÖLDI FANEMEK MEGTELEPÍTÉSE STB. Irta: Péch Dezső. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 3 K, másoknak 4 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

SZÁMTAN. Erdőőrök részére írta Béky Albert. Ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f küldendő.

ÉRTEKEZÉSEK AZ ERDŐRENDEZÉS KÖRÉBŐL. Irta: Bund Károly. Ára 4 K.

A SZÁLALÓ ERDŐK BERENDEZÉSE. Irta: Fekete Lajos. Ára 1 K 20 fill., ill. 90 fill.

ERDÉSZETI GÉPTAN. Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak 4 K, másoknak 5 K.

Ő FELSEGE NAGY FÉNYNYOMATU ARCZKÉPE. Ára tagoknak 7 K, nem tagoknak 8 K. Bérmentve küldetik.

Népszerű nyelven írt művek, melyek, ha a t. megrendelők árukon kívül, egyenkint 45 fill. postaköltséget beküldenek, bérmentve küldhetők:

AZ ERDŐK BERENDEZÉSE. Ára 2 K.

NÉPSZERŰ ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. I. füzet. Spórás növények. Elfogyott II. f. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. III. füzet. Magházias növények. Ára 3 K.

Valamennyit Fekete Lajos írta.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél és Fekete Lajos ny. min. tanácsos urnál (Selmeczbánya), mint szerzőnél egyaránt megrendelhetők a következő művek, melyek után egyesületi tagok és könyvkereskedők, ha az egyesületnél rendelik meg azokat, 25 százalék árengedményben részesülnek:

ERDŐRENDEZÉSTAN. Ára 12 K, ill. 9 K.

ERDŐÉRTÉKSZÁMITÁSTAN. II. kiadás. Ára 6 K, ill. 4-50 K.

ERDÉSZETI NYERESÉGSZÁMITÁSTAN. Ára 4 K, ill. 3 K.

ERDŐBECSLÉSTAN. II. kiadás. Irta: Sóltz Gyula és Fekete Lajos. Ára 8 K, ill. 6 K.

A szerzőknél rendelhetők meg:

ERDŐMIVELÉSTAN. Irta: Vadas Jenő (Selmeczbánya). Ára tagoknak 7 K, nem tagoknak 10 K.

A SELMECZBÁNYAI M. K. ERDŐAKADÉMIA TÖRTÉNETE ÉS ISMERTETŐJE. Irta: Vadas Jenő. Ára 4 K (erdőgyakornokoknak 3 K, akadémiai hallgatóknak 2 K). Kapható a szerzőnél (Selmeczbányán).

A LEGELŐERDŐK BERENDEZÉSE, KEZELÉSE ÉS HASZNOSÍTÁSA. Irta: Márton Sándor (Nagykároly). Ára tagoknak 4 K 80 fill., másoknak 6 K.

Egyebütt megrendelhető magyar erdészeti művek:

A MAGYAR ÁLLAM ERDŐSÉGEINEK GAZDASÁGI ÉS KERESKEDELMI LEIRÁSA. Szerkesztette: dr. Bedő Albert. 4 kötet, egy térképpel. Kiadta a földmívelésügyi miniszterium. 1896. Magyar, német és francia nyelven.

A BÜKKFA KÖRHADÁSA ÉS KONZERVÁLÁSA. Irta: dr. Tuzson János. Kapható Kilián Frigyes utódánál. Budapest, Váci-utca. Ára 4 K.

Az ERDŐHASZNÁLATTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: Szécsi Zsigmond. II. kiadás. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiánál Selmeczbánya.)

ÁLTALÁNOS FÖLDMÉRÉSTAN. Irta: Cséti Ottó. II. kiadás. (Kapható ugyanott.) Ára 9 K.

ERDŐVEDELEMTAN. Irta: Téglás Károly. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K 40 f.

ERDÉSZETI TALAJTAN. Irta: Fekete Lajos. II. kiadás. 1891. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K.

BETŰSOROS TÁRGYMUTATÓ AZ ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA I—XXIV. ÉVFOLYAMAIHOZ. Összeállította Tomasovszky Imre. (Kapható ugyanott.) Ára 1 K.

ERDÉSZETI SEGÉDTÁBLÁK. Ára: 8 K és ERDEI ROVATOS NAPLÓ Ára 1 K 20 fill.

Megrendelhetők a földmívelésügyi miniszteriumnál Budapest.

TERMÉSI TÁBLÁK. 1886. Kiadta Fülöp Szász-Coburg herceg erdőrendezőse. (Jolsva, Gömör m.) Ára 2 K.

AZ ÁRVÉDELMI FÜZESEK TELEPÍTÉSE ÉS MŰVELÉSE. Irta: Vadas Jenő. Ára 50 f. Megrendelhető a földmívelésügyi miniszteriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Muzeum-körút 2. szám.

A MAGYAR BIRODALOM FONTOSABB FÁSNÖVÉNYEINEK MAG- ÉS TERMÉSHATÁROZÓJA. Irta: *Pericsek Adolf*. Selmeczbánya, 1909. Joerges A. özv. és fia kiadása. Ára 1 K 60 f.

KEDVEZMÉNY. Dr. Farkas Márton vízgyógyintézetének (Budapest, V., Báthory-u. 3. sz.) hévizi iszapkezelési osztályában az Országos Erdészeti Egyesület tagjai 35% árkedvezményben részesülnek. —

A dr. Herczel-féle fasor-szanatorium (Budapest, VII., Városligeti-fasor 9. sz.) vízgyógyintézetében az Országos Erdészeti Egyesület tagjai 25% kedvezményben részesülnek Kedvezményes jegyre szóló utalvány az egyesület titkári hivatala útján kapható.